

09.11.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**09 Kasım 2022
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

09 Kasım 2022 Çarşamba

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7420 Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİ

— Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 112)

— Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 113)

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

— Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar (Karar Sayısı: 6364)

— Beşeri Tıbbi Ürünlerin Fiyatlandırılmasına Dair Kararda Değişiklik Yapılması Hakkında Karar (Karar Sayısı: 6365)

YÖNETMELİKLER

— Mal Memurlarının Kayyımlığı Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 6366)

— Sağlık Bakanlığı Ek Ödeme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu İnsan Kaynakları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞ

— İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresine İlişkin Tebliğ (No: 2022/6)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 28/6/2022 Tarihli ve 2018/20514 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 4/7/2022 Tarihli ve 2019/33243 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 27/7/2022 Tarihli ve 2018/37198 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 27/7/2022 Tarihli ve 2019/41092 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 3/11/2022 Tarihli ve 2019/3078 Başvuru Numaralı Kararı

DANIŞTAY KARARI

— Danıştay Üçüncü Dairesine Ait Karar

Gıdayı ucuza satıp, pahalıya alıyoruz

Gıda, tarım ve içecek sektöründe ihracat-ithalat makası ithalat lehine kapanıyor. Kapanmada ithal ürünlerin birim fiyatlarının ihracat birim fiyatlarından daha hızlı artması etkili oldu.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Türk tarım, gıda ve içecek ürünleri ihracatında birim fiyatlar uluslararası piyasalardaki artışın altında yükseliş gösterirken, aynı sektörde ithal ürünlerin fiyatları daha yüksek oranda artıyor. Bu durum, net ihracatçı olunan sektörde dış ticaret makasının daralmasına neden oluyor. Sektör temsilcileri, katma değer, inovasyon, ambalaj, markalaşma gibi konularda gelişme kaydedilememesinin fiyat oluşumuna yansıdığını, Türk ürünlerinin piyasa ortalamalarına göre daha ucuza satıldığını belirtiyor.

Gıda, tarım ve içecek sektörünün ihracat ve ithalatı arasında yıldır korunan yaklaşık yıllık 5 milyar dolarlık ticaret fazlası giderek eriyor. Bu yıl dış ticaret fazlasında ciddi bir kayıp yaşandı. Sektör geçen yıl ilk 9 ayda 3,6 milyar dolar ticaret fazlası verirken, bu yıl aynı dönemde 2,4 milyar doların altında kaldı.

İthalat birim fiyatı ihracatın 2 katı arttı

Bu yılın ilk 9 ayında ise ihracat önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 23,2 artış ile 20,78 milyar dolara ulaştı. Ancak ithalat yüzde 38,2 arttı ve 18,39 milyar dolara yükseldi. Geçen yıl ilk dokuz ayda dış ticaret fazlası 3,6 milyar dolarken, bu yıl aynı dönemde 2,4 milyar dolara geriledi. İhracat birim değeri yüzde 11,38 artış gösterdi ve ton başı fiyat bin 164 dolar olarak gerçekleşti. İlk 9 ayda ithalat birim değeri ise tonda yüzde 21,48 artış ile 738 dolar oldu. Özellikle tüm dünyada gıda fiyatının yüksek olduğu bir dönemde Türkiye'nin ihracatını yeterince artıramaması ve ithalatın ise

değer bazında neredeyse iki katına yakın artış göstermesine dikkat çekiliyor. Geçen yıl pandemi döneminde ihracat yüzde 22,73'lük artışla 24,35 milyar dolar olarak gerçekleşti. İthalat ise yüzde 21,9 artış ile 18,87 milyar dolara yükseldi ve sektörün dış ticaret fazlası 5 milyar 480 milyon dolara çıkmıştı.

En çok buğday ithal edildi

Bu yıl en çok ihraç edilen ilk 5 ürün şunlar oldu: Yüzde 31,6 artış ve 1 milyar 65 milyon 887 bin dolarla buğday unu, yüzde 69,6 artış ve 857 milyon 77 bin dolar ile ayçiçeği yağı, yüzde 43,4 artış ve 723 milyon 791 bin dolarla dondurulmuş tavuk eti, yüzde 26,6 artış ve 708,4 milyon dolarla makarna ve yüzde 26,8 azalışla 587,6 milyon dolarla fındık içi.

İhracat fiyatını yükseltelemiyoruz

En çok ithal edilen ilk 5 ürün ise; yüzde 35,3 artışın gerçekleştiği 2 milyar 231 milyon dolar ile buğday, yüzde 48,4 artış ve 1 milyar 803 milyon dolarlık ithalat ile soya fasulyesi, yüzde 128 artışın gerçekleştiği 1 milyar 769 milyon dolar ile ham ayçiçek yağı, yüzde 157,4 artış ile 994,8 milyon dolarla mısır, yüzde 55,5 artış ile 877,9 milyon dolar rafine palm yağı oldu.

Gıda ihracatı ve ithalatı arasında dış ticaret açığı makasının gittikçe küçüldüğünü kaydeden TOBB Gıda Meclis Başkanı Necdet Buzbaş, söz konusu makasın bazı aylarda azaldığını, ancak gıda sanayinin genel olarak dış ticaret açığı vermeyen sektörlerden bir tanesi olduğunu söyledi. İthalatın miktar bakımından artmadığını belirten Buzbaş, dünyadaki hammadde fiyatlarının yükselmesinden dolayı aynı miktarın daha yüksek fiyatla alındığını kaydetti. Bir diğer nedeni olarak ihracatın artış göstermesine rağmen ihraç edilen ürünlerin fiyatını yükselteemediklerini bildiren Buzbaş, "Yıllık fiyat artışı yüzde 12 civarında, ama dünyanın neresine giderseniz gidin fiyat artışı en az yüzde 40-50'ler civarında. Fiyat artırmadığımız için ihracat değer olarak düşüyor, miktarın artmasına rağmen. Ama ithalatımızda miktar aynı, fiyatlar yükseldiği için toplam ithalat verisi de yükseliyor. Dolayısıyla aradaki makas kapanıyor" dedi.

Buradaki farkın mevsime ve aylara bağlı değişebildiğini dile getiren Buzbaş, sezon başlangıcında gıda sanayiinde çikolata gibi bazı ürünlerde sezonsal ürünler bulunduğunu aktardı. İhracatta aylık değişimlerin yanıltıcı olabileceğini anlatan Buzbaş, esas olarak ithalatın artış göstermesini, ithalattaki fiyatların dünya piyasalarında yükselmesinden kaynaklandığını vurguladı. Türkiye'nin ihracat yaptığı ürünlerin fiyatını bir türlü artıramadığına işaret eden ve "Ürünlerimiz maalesef ucuz gidiyor" diyen Buzbaş, şöyle konuştu: "Dünya fiyatlarından dolayı ihracat-ithalat arasındaki fark kapanıyor. Yılsonu itibarıyla dış ticaret neredeyse kafa kafaya gelecek, ama bu fark tam kapanmaz diye düşünüyoruz."

Markalaşmaya yönelmeli İhracatta hedefin, satış fiyatlarının, dünya piyasasındaki gelişmelere denk şekilde artırılması gerektiğine vurgu yapan Buzbaş, bunu yapmanın

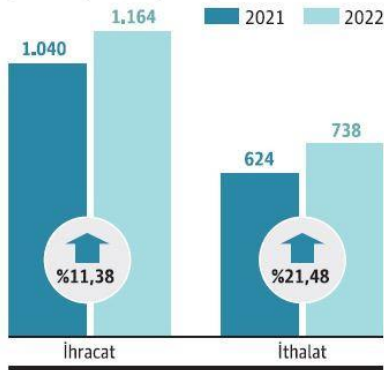
yolunun katma değeri yüksek ürünlerden, inovasyon, ambalaj ve markalaşmadan geçtiğini söyledi. Markalaşmanın önemine dikkat çeken Buzbaş, “Tüm bunları halletmeden o fiyatı yükseltmek pek mümkün olmuyor. Örneğin, zeytinyağında bu sene rekolte iyi ama varillerle satıyoruz. Fakat İtalya şişeye koyuyor ve bizim 10 mislimiz kadar kazanıyor.”

“İnsanların tarımdan uzaklaşması ithalata olan bağımlılığımızı artıracak”

Tarım ürünleri ihracatında yaklaşık 10 milyar dolar ile meyve ve sebze ihracatının ilk sırada yer aldığına işaret eden TOBB Tarım Meclisi Başkanı Ülkü Karakuş, ithalatta ise hububatlar, yağlı tohumlar ve bunların yan ürünlerinin ilk sırada bulunduğunu belirtti. İthal edilen bu ürünlerin değerinin 10 milyar doları bulduğunu aktaran Karakuş, “Ülkemizin tarımsal ürünlerde kendine yeterliliği yüzde 100 sağlanması, coğrafi koşulları, arazilerimizin dağınık ve parçalı olmasının yanı sıra aldığımız yağış miktarı göz önüne alındığında mümkün görülüyor. Kısa vadede özellikle yağlı tohum üretiminin artırılması, su yönetiminin ön plana alınması, hayvancılıkla uğraşanların karlı üretim yapabilmeleri için meralarımızın vasfının iyileştirilmesi gerekiyor. Tabii hepsinden önce tarımla uğraşanların hem sosyal hem ekonomik anlamda yaşam standartlarının artırılmasına ihtiyacımız var. Aksi halde insanların her geçen gün tarımdan uzaklaşması ithalata olan bağımlılığımızı daha da artıracak” dedi.

Gıda, tarım ve içecek sektörünün ihracat ve ithalat birim değeri

(Ocak-Eylül, ton/dolar)

Gıda, tarım ve içecek sektörünün son 2 yılın

ilk 9 aylık ihracat ve ithalatı (Ocak-Eylül, milyon dolar)

	2021			2022		
	İhracat	İthalat	İhr-ith Fark	İhracat	İthalat	İhr-ith Fark
Ocak	1.698	1.316	382	2.163	1.879	284
Şubat	1.809	1.384	425	2.316	1.760	556
Mart	2.005	1.786	219	2.490	1.714	776
Nisan	1.922	1.592	330	2.315	2.227	88
Mayıs	1.679	1.260	419	2.075	2.116	-41
Haziran	2.049	1.387	662	2.521	2.256	265
Temmuz	1.632	1.172	460	2.033	2.101	-68
Ağustos	1.888	1.684	204	2.342	2.289	53
Eylül	2.191	1.730	461	2.528	2.050	478
Toplam	16.873	13.311	3.562	20.783	18.392	2.391
Aylık Ort.	1.874,8	1.479,0	395,8	2.309,2	2.043,6	265,7

Bakan Kirişci'den un fiyatlarına ilişkin açıklama

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, fırıncının kullanacağı unun Toprak Mahsulleri Ofisi tarafından sübvansé edildiğini ve üreticilere ödenen tutarın 2 bin 950 lira altında fırıncılara verildiğini bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişci, dünkü Kabine toplantısı sonrasında gazetecilerin sorularını yanıtladı.

Türkiye'nin su rezervi konusunda bir sıkıntı olmadığını belirten Kirişci, "Çiftçilerin ekim işlemleri bitti. Toprağın hazırlanması konusunda bir sorun yok, ekinler ekildi." dedi.

Kirişci, tarım sigortası kapsamında kuraklık riskine yönelik TARSİM'in poliçe ürettiğini anımsatarak, vatandaşların bu poliçelere ilgi göstermelerinin önem taşıdığını dile getirdi.

Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı çiftçilerin beşte birinin sigortaya kayıtlı olduğu bilgisini veren Kirişci, "Bunun 16 yıllık bir mazisi var. Daha fazla olmasını arzu ederdik." diye konuştu.

“Un, makarna, irmik ve bulgur sanayinde atıl kapasite var”

Kirişci, un ve ekmek fiyatlarına ilişkin de şunları kaydetti: "Biz buğdayı üreticiden 7 bin 450 liradan aldık. Şimdi fırıncılara 4 bin 500 liradan veriyoruz. Yani biz ekmek yapan fırıncının kullanacağı unu Toprak Mahsulleri Ofisi olarak sübvansé ediyoruz, ton başına 2 bin 950 lira. Dolayısıyla bizim üreticilere ödediğimiz paranın 2 bin 950

09.11.2022

lira altında bir fiyatla bunu un sanayicisine verip, 'Sen de un yap bundan, bunu da fırınlara ver' dediğimizde biz görevimizi Bakanlık olarak yapmış oluyoruz."

Türkiye'nin un, makarna, irmik ve bulgur sanayisinde atıl kapasitesi olduğuna dikkati çeken Kirişçi, Rusya'dan alınacak bedelsiz buğdayın işlendikten sonra bunları az gelişmiş ülkelere bedava dağıtmayı arzuladıklarını sözlerine ekledi.

Dışışleri Bakanı Çavuşoğlu: Tahıl ve gübre ihracatının önündeki engeller tam olarak kalkmadı

Dışışleri Bakanı Çavuşoğlu, Kabine Toplantısı'nın ardından gündeme ilişkin soruları yanıtladı. Rusya'nın tahıl ve gübre ihracatının önündeki engeller tam olarak kalkmadığını belirten Çavuşoğlu, hangi adımların atılacağı konusunu değerlendirdiklerini söyledi.

Dışışleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, Türkiye ve Birleşmiş Milletlerin (BM) Rusya ile Ukrayna arasında tahıl anlaşması imzalanmasını sağladığını belirterek "Küresel gıda güvenliğine en büyük katkıyı yapan ülke olduk. Anlaşma sayesinde Dünya Gıda Fiyatları Endeksi yüzde 9 düştü. Bu, 13 yıldır yaşanan en büyük düşüş oldu." dedi.

Çavuşoğlu, TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda, Dışışleri Bakanlığı ve ilgili kurumlarının 2023 yılı bütçesinin sunumunu yaptı.

Gelecek yılın hem Cumhuriyet'in 100. yılı hem de hariciye teşkilatının 500. yılı olduğunu söyleyen Çavuşoğlu, "Cumhuriyet'imizin ikinci yüzyılını, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 'Yurtta Barış, Dünyada Barış' ilkesi temelinde, dünyada bir 'Türkiye Yüzyılı' yapma hedefimiz var." diye konuştu.

Bu amaç doğrultusunda dış politikayı aktif, milli ve bağımsız bir diplomasiyle güçlendirdiklerini dile getiren Çavuşoğlu, küresel sistemin çoklu kriz dönemi yaşadığına işaret etti. Art arda yaşanan küresel şokların birbirini beslediğini belirten Çavuşoğlu, şunları söyledi:

"Rusya-Ukrayna Savaşı küresel sistemin temellerini sarstı. Avrupa güvenlik sistemini oluşturan temel norm ve kurumlar soğuk savaştan beri ilk kez stratejik bir sınamayla karşı karşıya. Tarihi olarak tarafsızlık politikası izleyen Finlandiya ve İsveç, NATO üyeliğine başvurdu. ABD-Çin gerilimi ilk kez bu kadar arttı. Bu gerilim tedarik zincirlerinden teknoloji yoğun ürünlere kadar farklı cephelerde hissediliyor. Enerji ve gıda krizi, uzun aradan sonra küresel bir sinama olarak boy gösteriyor. Büyük güç mücadelesi, yeniden uluslararası sistemin temel dinamiği haline geldi. Küresel düzeyde birçok ülkede istikrarsızlıklar, Balkanlarda 1990'lara dönüşü hatırlatan gelişmeler yaşandı; Afrika'da çatışma riskleri ve yayılımı arttı."

Çavuşoğlu, soğuk savaş döneminde olduğu gibi bölgesel aktörlerin küresel güçlerin arkasında bloklaşmadığına dikkati çekerek "Türkiye, Brezilya, Hindistan, Endonezya gibi bölgeselden küresele etkilerini genişleten aktörler güçleniyor." dedi.

İklim değişikliği, düzensiz göç, yabancı düşmanlığı, İslam karşıtlığı, terörizm gibi tüm insanlığı tehdit eden sorunların arttığını vurgulayan Çavuşoğlu, Kovid-19'un sosyoekonomik etkilerinin sürdüğünü, dünya nüfusunun yüzde 71'inin sosyal ve ekonomik eşitsizliklerin pençesinde yaşamını sürdürdüğünü kaydetti.

"Montrö Sözleşmesi'ni titizlikle uyguladı"

"Jeopolitik" kavramının yeniden gündeme geldiğini anlatan Çavuşoğlu, "Bu durumla tarihte daha önce de karşılaştık. Yalnız bu kez önemli bir fark var. Ekonominin küreselleştiği, çığır açan teknolojilerin hız kazandığı bir dönemde bunu yaşıyoruz. Ekonomik bakımdan ayrılmış güçler arasında değil, ekonomileri iç içe geçmiş güçler arasında bir kırılma ve kopuş var. ABD ile Çin arasında yaşanan çekişme buna en iyi örnek." diye konuştu.

Çavuşoğlu, reel politiğin uluslararası ilişkilere tekrar hakim olduğu dönemde parçalanma ve gerilimlerin iyi yönetilmesi gerektiğini ifade ederek refah ve istikrarı korurken krizlerin ortaya çıkardığı fırsatlardan istifade etmek gerektiğini kaydetti.

Türkiye'nin istikrarsız bir coğrafyada potansiyeliyle yabancı yatırımcılar için güvenli bir liman haline geldiğinin altını çizen Çavuşoğlu, "İçinde bulunduğumuz zor coğrafya bize, ülke ve millet olarak zor şartlarda yolumuza devam etmeyi ve şoklar karşısında dayanıklı ve soğukkanlı olmayı öğretti. 20 yıllık iktidarımız sırasında milli güç unsurlarında sağlanan konsolidasyon bizi daha güçlü kıldı. Bu sayede krizlerin çözülmesinde küresel çapta saygın bir aktör haline geldik." değerlendirmesinde bulundu.

Mevlüt Çavuşoğlu, Türk diplomasisinin hedefleri olarak "krizlere hazır olmak", "krizleri yönetmek", "çatışmaların çözümüne katkıda bulunmak", "Türkiye'nin çevresinde barış ve refah kuşağı oluşturmak" ve "fırsatlardan yararlanmayı" sıraladı. Türkiye'nin tansiyonu düşüren, krizleri yatıştıran ve sorunun değil çözümün parçası olan bir ülke olduğunu ifade eden Çavuşoğlu, "Ukrayna'daki savaş karşısında izlediğimiz politika

bunun somut bir örneği. Bu süreçte Türkiye, yine sağduyulu ve akil diplomasisiyle öne çıktı. Sayın Cumhurbaşkanımızın 'savaşın kazananı, barışın ise kaybedeni olmayacağı' anlayışıyla hareket ettik." dedi.

Kırım'ın ilhakı ve Ukrayna'nın doğusunda yapılan son referandumları Türkiye'nin tanımadığını söyleyen Çavuşoğlu, "Montrö Sözleşmesi'ni titizlikle uyguladık. Savaşın Karadeniz'de tırmanmasının önüne geçtik. Özellikle Montrö Sözleşmesi'nin ötesine geçerek ülkelerin gerginliği azaltması için gerekli adımları atmasını sağladık." ifadelerini kullandı.

"Tahıl Anlaşması'nın 4 gün içinde tekrar uygulanmasını sağladık"

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Rusya-Ukrayna Savaşı'nın başlamasıyla iki ülke liderleriyle görüşebilen tek NATO lideri olduğunun altını çizen Çavuşoğlu, iki ülke dışişleri bakanlarının savaşın başında Antalya'da bir araya geldiğini hatırlattı.

Yine İstanbul'da Rus ve Ukraynalı yetkililerin bir araya geldiğini söyleyen Çavuşoğlu, Rus Nükleer Enerji Kurumu Rosatom ve Uluslararası Atom Enerjisi Ajansı yetkililerinin de Zaporijya Nükleer Santrali'ne dair endişelerini ele almak üzere İstanbul'da buluştuğunu anlattı.

Erdoğan'ın girişimleriyle esir değişimleri yapıldığını dile getiren Çavuşoğlu, şöyle devam etti:

"BM ile birlikte İstanbul Tahıl Anlaşması'nın imzalanmasını sağladık. Küresel gıda güvenliğine en büyük katkıyı yapan ülke olduk. Anlaşma sayesinde Dünya Gıda Fiyatları Endeksi yüzde 9 düştü. Bu, 13 yıldır yaşanan en büyük düşüş oldu. Geçen ay ziyaret ettiğim Afrika ülkelerinde İstanbul Tahıl Anlaşması'nın tüm dünya için ne kadar önemli olduğunu bir kez daha gördük. Rusya'nın anlaşmayı askıya aldığı açıklamasının ardından, Sayın Cumhurbaşkanımız'ımızın liderliğinde yürüttüğümüz yoğun diplomasi sayesinde 4 gün içinde anlaşmanın tekrar uygulanmasını sağladık. Şimdi de BM'yle birlikte anlaşmanın uzatılması için yoğun diplomasi yürütüyoruz."

Dışişleri Bakanı Çavuşoğlu, bu kapsamda Erdoğan ve kendisinin BM, Rusya ve Ukrayna'dan muhataplarıyla görüştüklerini aktararak Türkiye'nin inisiyatif almadığı bir senaryoda kaosun kontrolsüz şekilde büyüyeceğini belirtti.

"Tüm muhataplarım, Türkiye'nin küresel barışa en fazla katkı veren ülke olduğunu söylüyor"

"Şu anda da savaşın sona erdirilmesi için en çok çaba harcayan ülke Türkiye." diyen Çavuşoğlu, Türkiye'nin Afganistan'da yaşanan gelişmeler karşısında takındığı tutumla önce eleştiri konusu olsa da zamanla tüm ülkelerin Türkiye'yle aynı noktaya geldiğini ifade etti.

Türkiye'nin Ukrayna krizinde de Rusya'yla görüşmekle suçlandığını anımsatan Çavuşoğlu, gelinen noktada diyalog için adım atılması çağrılarının yükseldiğini

kaydetti. "Tüm muhataplarım, Türkiye'nin küresel barışa en fazla katkı veren ülke olduğunu söylüyor, savaşı bitirmek için çabalarımızı sürdürmemizi istiyor." dedi.

Son dönümde Türkiye'nin arabuluculuk faaliyetlerinin arttığına ve sonuç vermeye başladığına dikkati çeken Çavuşoğlu, "Bu başarı, Türkiye'nin izlediği topyekun diplomasinin başarısıdır. Gerçekten, etrafımızdaki ateş çemberi karşısında istikrar ve refahımızı korumak, ortak bir çaba ve motivasyon gerektiriyor. Çok boyutlu ve çok paydaşlı bir dış politika izlemek bugün artık bir zorunluluk." değerlendirmesini yaptı.

Çavuşoğlu, Türkiye'nin küresel iddiası olan bir aktör haline geldiğini de ifade ederek "Diplomasimizin hayatın her alanına dokunan kritik rolü burada devreye giriyor. Dış politika sadece dış politika değildir; diplomasimizin başarılı olması, ihracatımızın artması, ülkemize yatırımcı çekilmesi, turizmdeki tarihi başarılarımızın devam etmesi, savunma sanayiindeki marka değerimizin daha da artması, Gaziantep'ten Kocaeli'ye, Diyarbakır'dan Eskişehir'e girişimcilerimizin kazancının artması, vatandaşımızın başı dik şekilde yürümesi demektir." ifadelerini kullandı.

Bu nedenle ticaret, sağlık ve spor diplomasisi kavramlarına vurgu yapıldığını anlatan Çavuşoğlu, Anadolu'nun farklı illerine yaptığı ziyaretlerde Türk dış politikasının vatandaşlara somut katkı sağlayan yönlerini görmekten gurur duyduğunu söyledi.

Mevlüt Çavuşoğlu, milletvekillerinin, kurumların, STK'lerin, sanatçıların, bilim insanlarının, sporcuların ve iş insanlarının Türk diplomasinin paydaşları olduğunu belirterek topyekun diplomasiyi küresel çapta yürütmeye devam edeceklerinin altını çizdi.

Perakendeci fiyat artışı bekliyor

Önümüzdeki üç ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı yüzde 94,5'e yükseldi. Perakende sektöründe satış beklentisi artmasına rağmen istihdam beklentisi ise azaldı.

Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (TEPAV), 2022'nin ekim ayına dair perakende sektörüne dair güven endeksini açıkladı. Buna göre TEPAV Perakende Güven Endeksi (TEPE) ekim ayında 6,8 puana yükseldi. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz üç ayda işlerin durumunun iyileştiğini belirtenlerin oranı Ekim 2022'de yüzde 39,6'ya yükselirken, önümüzdeki üç ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı yüzde 11,2 seviyesinde kaldı. Önümüzdeki üç ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı ise yüzde 94,5'e yükseldi. Satış beklentisi artmasına rağmen istihdam beklentisi ise azaldı.

“Birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektörü Ekim ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise ekim ayı perakende güveninde en fazla artış Malatya ve Van alt bölgelerini içeren Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde görüldü.

PERAKENDE GÜVENİ ARTTI

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı. TEPE değeri, 6,8 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 15,9 puan, geçen aya göre 11,9 puan arttı. TEPE, Ocak 2016'dan beri ilk kez iyimser görünümün hakim olduğunu gösteren pozitif değer aldı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz üç ayda işlerin

durumu göstergesindeki 37,4 puanlık iyileşme ve önümüzdeki üç ayda satış beklentisi göstergesindeki 26,8 puanlık iyileşme etkili oldu. Mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olduğu yönündeki 16,6 puanlık değişim ise endekse olumsuz yansıdı.

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, “akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “motorlu taşıtlar” sektörleri ise ortalamanın altında değer aldı.

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, ekim ayında geçen yılın aynı dönemine göre Ortadoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Batı Marmara, Doğu Karadeniz, Akdeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerindeki değişim ortalamanın üzerinde gerçekleşirken, İstanbul, Doğu Marmara, Ege, Batı Karadeniz, Orta Anadolu ve Batı Anadolu bölgelerinde ise ortalamanın altında gerçekleşti.

SATIŞ BEKLENTİSİ ARTTI, İSTİHDAM BEKLENTİSİ AZALDI

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı. Önümüzdeki üç aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ekim 2022’de 6,7 puan oldu. Buna göre önümüzdeki üç aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 4,8, bir önceki yılın aynı ayına göre 26,8 puan artış gösterdi. İstihdam edilen personel sayısına dair üç aylık beklenti ise negatif yönlü oldu. Ekim ayında istihdama dair endeks 20,5 puanlık düşüşle -25,2 puana geriledi.

DEĞİŞİKLİK BEKLEMİYENLER ÇOĞUNLUKTA

Ekim 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 11,2’si önümüzdeki üç ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 7,9’u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 81 oldu. İyileşme beklentileri çoğunlukla mevsimsel geçiş ve artan talep durumu ile gerekçelendirildi.

İŞLERDE DÜŞÜŞ VAR

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler ise kötüleşti. Geçen yılın aynı dönemine kıyasla işlerin durumuna yönelik değerlendirmeler, Ekim 2022’de -51,2 puan değerini alarak Eylül 2022’ye göre 8,7 puan, Ekim 2021’e göre 38,6 puan azaldı. Ekim 2022’de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 9,1’i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 61,1 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 29,8 oldu.

Mahalle bakkallarında yeni dönem

Mahalle bakkalları artık 'koop bakkal' olabilecek. Projeye göre, Tarım Kredi Kooperatifi mağazalarında satılan ürünler artık mahalle bakkallarında da satılabilecek.

Mahalle bakkalları için yeni dönem başlıyor. Buna göre, mahalle bakkalları 'koop bakkal' yani bakkal kooperatifi olabilecek.

Gerçekleştirilecek projeyle beraber Tarım Kredi Kooperatifi mağazalarında satılan 120 ürün artık mahalle bakkallarında da satılabilecek. Yapılan çalışmayla, zincir marketlere karşı uzun süredir ayakta kalma mücadelesi veren bakkal esnafının desteklenmesi amaçlanıyor.

KOOP BAKKAL OLMANIN ŞARTLARI NELER?

Show Haber'de yer alan habere göre, Tarım Kredi Kooperatifi, proje kapsamında bakkallarla anlaşma yapacak. Koop bakkal olabilmek için en az 5 yıllık esnaf olma şartı aranacak. Anlaşma yapan bakkal veya marketler dükkanlarının önüne uyarı levhaları asacak.

Anlaşmalı bakkallar bir rafını Tarım Kredi Kooperatifi ürünlerine ayıracak. Bakkallara ürünler iskontolu şekilde verilecek. Pilot uygulama önce Ankara'nın da aralarında bulunduğu 6 ilde hayata geçirilecek, sonra yaygınlaştırılacak.

Ekonomiye ilişkin "torba" kanun yürürlükte

Ekonomiye ilişkin "torba" kanun Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Kanunla, öğrenim kredisi alanlar borçlarını, aldıkları miktar kadar, mezuniyetten 2 yıl sonra ödemeye başlayacak. Kur Korumalı Mevduat uygulamasının süresi 31 Aralık 2023'e kadar uzatılacak. Bakiye takip tutarı 2 bin lira ve altına düşen icra takibindeki alacaklar tasfiye edilecek.

Ekonomiye ilişkin düzenlemeler içeren Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Kanunla, yenilenebilir enerjide vergi muafiyeti 25 kW'den 50 kW'ye çıkarıldı. Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca lisanssız yürütülebilecek faaliyetler kapsamında yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı elektrik enerjisi üretimi amacıyla, sahibi oldukları veya kiraladıkları konutların çatı veya cephelerinde, kurulu gücü azami 50 kilovata kadar elektrik enerjisinden ihtiyaç fazlasını son kaynak tedarik şirketine satanlar, gelir vergisinden muaf olacak.

İşverenlerce, iş yerinde veya müştemilatında yemek verilmeyen durumlarda çalışılan günlere ait bir günlük yemek bedelinin 51 lirayı aşmayan kısmı, gelir vergisinden istisna tutulacak. Ödeme bu tutarı aşarsa, aşan kısım ile bu amaçla sağlanan diğer menfaatler, ücret olarak vergilendirilecek.

Yurt dışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerde çalışan hizmet erbabına, fiilen yurt dışındaki çalışmaları karşılığı işverenin yurt dışı kazançlarından karşılanarak yapılan ücret ödemeleri, gelir vergisinden istisna olacak.

Bireysel katılım yatırımcısı tam mükellef gerçek kişilerin, iktisap ettikleri tam mükellef anonim şirketlere ait iştirak hisselerini, en az 2 yıl elde tutmaları şartıyla Vergi Usul Kanunu'nun değerlemeye ait hükümlerine göre hesapladıkları hisselerin tutarlarının yüzde 75'ini, yıllık beyannamelerine konu kazanç ve iratlarından hisselerin iktisap edildiği dönemde indirebileceklerine yönelik düzenleme, 31 Aralık 2027'ye uzatılacak.

Yıllık indirim tutarı ise 1 milyon liradan 2,5 milyon liraya yükseltilecek. Bu hüküm, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren elde edilen gelir veya kazançlara uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girecek.

Öğrenim kredisi borcu faizsiz ödenecek

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurt Hizmetleri Kanunu'nda yapılan değişikliklerle, öğrenim kredisi alanlar borçlarını, aldıkları miktar kadar ödeyecek.

Öğrenim kurumundan mezun olan ya da herhangi bir nedenle öğretim kurumuyla ilişkisi kesilenler, 2 yıl sonra başlamak üzere, kredi aldığı kadar sürede ve aylık dönemler halinde borcunu ödeyecek.

Borçlu borcunu erteleme talebinde bulunduğunda, borçlunun çalışmadığının SGK'den teyit edilmesi halinde, ilk yıl herhangi bir ilave olmadan, sonraki yıllarda ise her yıl için verilen miktara yüzde 10 eklenerek kredi borcu hesaplanacak. Ancak ilgili yılda TÜFE'nin yüzde 10'dan az olması halinde TÜFE uygulanacak. Ertelene işlemi en fazla üç defa yapılabilecek.

Ödemenin askerlik dönemine denk gelmesi halinde, borçlunun talebi üzerine herhangi bir ilave yapılmaksızın askerlik döneminin sonuna kadar kredi borcu ertelenecek.

Maddi veya hukuki nedenlerle takibinde yarar bulunmayan ve yılları bütçe kanunlarında gösterilen miktarları aşmayan kredi borçları terkin edilecek. Katkı kredisi borcu ödemelerinde de bu esaslar uygulanacak.

Süresinde ödenmeyen taksitlere, vadesinden itibaren gecikme zammı hesaplanacak. Taksitlerin, son taksitin vade tarihine kadar ödenmemesi veya eksik ödenmesi halinde, ödenmeyen taksit tutarları takip edilmek üzere ilgili vergi dairesine bildirilecek. Taksitler için zaman aşımı süresinin belirlenmesinde, son taksitin vade tarihi esas alınacak. Vergi dairelerince bu alacaklarla ilgili olarak yapılan tahsilatlar, takip eden ayın sonuna kadar Gençlik ve Spor Bakanlığına aktarılacak.

Öğrenimi sırasında veya öğrenimden sonra ölenlerin veya yüzde 90 ve üzeri engel sahibi oldukları tam teşekküllü bir hastanenin sağlık kurulunca tespit edilenlerin, kalan borçları silinecek.

Kredi alan veya kredi borcunun ödeme zamanı henüz başlamamış kişilere, öğrenim ve katkı kredisi olarak verilen tutarlara endeks hesaplanmayacak. Kredi geri ödemesi süren veya borçları vergi dairesine takip için bildirilmiş olan kişilere, öğrenim ve katkı kredisi olarak verilen tutarlara ilave edilmiş endeks tutarları terkin edilecek.

Yasanın yürürlüğe girdiği tarihten önce tahsil edilen tutarlar iade edilmeyecek ve vergi dairesine takip için bildirildiği halde henüz tahsil edilmemiş kredi taksitleri içerisindeki endeks tutarları terkin edildikten sonra bakiye taksitler vadesinde ödenmediği takdirde takip edilmeye devam olunacak.

Yersiz yapılan muhtaç, evde bakım yardımı ödemeleri geri alınmayacak

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Gücsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun'da yapılan değişiklikle, gerçeğe uygun olmayan sağlık kurulu raporu kullanımı nedeniyle yapılan ödemeler hariç, bu kanun kapsamındaki kişilere bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar yersiz ödenen ve geri alınması gereken aylıklar ile bunlardan doğan ceza ve faizler silinecek.

İlgililer hakkında herhangi adli, idari ve icrai takibat yapılmayacak. Yersiz ödemeler kapsamında maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce idare tarafından yapılan tahsilatlar, ilgililerine iade edilmeyecek.

Tıp fakültelerinin 5. yılını tamamlayıp 6. yılına geçen öğrencileri ile diş hekimliği fakültelerinin 4. yılını tamamlayıp 5. yılına geçen öğrencilerine intörn eğitimi döneminde öğretim üyesi rehberliğinde yaptıkları uygulama çalışmaları karşılığında ilgili kurumların bütçesinden 12 ayı geçmemek üzere; devlet üniversitelerinde ödemenin yapıldığı tarihteki net asgari ücret tutarında, vakıf üniversitelerinde ise 4 bin 702 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda aylık ücret ödenecek. Bu ödemedен herhangi bir vergi kesilmeyecek.

Vakıf üniversitelerinde bu tutarın üzerinde ödeme yapmaya ve yapılacak ödemenin tutarını belirlemeye mütevellî heyeti yetkili olacak.

Turizmi Teşvik Kanunu'nda yapılan değişiklikle, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yapılan ücretsiz girişli günübirlik tesisler, münhasıran Bakanlık Döner Sermaye İşletmesi Merkez Müdürlüğü veya iştiraki şirketler tarafından işletilebilecek, üçüncü kişilere devredilemeyecek ve işlettirilemeyecek.

Sosyal Hizmetler Kanunu'na eklenen geçici maddeyle, gerçeğe uygun olmayan belge ve sağlık kurulu raporu kullanımı nedeniyle yapılan ödemeler hariç fazla, yersiz ödenen ve geri alınması gereken evde bakım yardımı ödemeleri ile bunlardan doğan faizler terkin olunacak. Yürürlük tarihinden önce bu kapsamda tahsil edilen tutarlar

bakımından ilgili kişiler lehine hiçbir şekilde alacak hakkı doğmayacak ve yapılan tahsilatlar iade edilmeyecek.

Kısa çalışmaya ilişkin işlemlere düzenleme

İşsizlik Sigortası Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle Kovid-19 sebebiyle işverenlerin yaptıkları zorlayıcı sebep gerekçeli kısa çalışma başvurularının alınması, değerlendirilmesi ve ödenmesine ilişkin işlemler ile nakdi ücret desteği işlemleri hakkında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile İş ve İşçi Bulma Kurumu personeline herhangi bir sorumluluk yüklenemeyecek.

Bu kapsamda Kovid-19 sebebiyle ödenen kısa çalışma ödeneği ile nakdi ücret desteği ödemelerinde hatalı işlemlerden kaynaklanan fazla ve yersiz ödemeler ile nakdi ücret desteğinden yararlanan işçinin, başvuruda bulunduğu işveren tarafından fiilen çalıştırıldığıнын tespiti halinde işverene uygulanan idari para cezalarından, bu maddenin yürürlük tarihi itibarıyla tahsil edilmemiş olanlar terkin edilecek. Tahsil edilenler iade veya mahsup edilemeyecek.

Bu alacaklarla ilgili başlatılmış takip ve tahsil işlemlerine devam edilmeyecek, yargı mercilerine intikal etmiş olan dosyalarda kurum ve bakanlık aleyhine yargılama giderine hükmedilmeyecek. Kısa çalışma uygulanan dönemde işveren tarafından işçi çıkarılmasına istinaden oluşan fazla ve yersiz ödemeler ile ceza soruşturmasına veya kovuşturmasına konu olmuş kısa çalışma ödeneği ile nakdi ücret desteği ödemeleri bu madde kapsamı dışında olacak. Ceza soruşturması veya kovuşturması sonucu kovuşturmaya yer olmadığına dair karar veya beraat kararı verilenler hakkında bu madde uyarınca terkin hükümleri uygulanacak.

Gümrük Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle geçici ithalat rejimi kapsamında kişisel kullanıma mahsus yabancı plakalı taşıtları Türkiye Gümrük Bölgesi'ne getiren hak sahipleri tarafından gümrük idaresine bilgi verilmeden taşıtsız yurt dışına çıkılması durumunda usulsüzlük cezası uygulanacak.

Yapılan bu değişiklikle taşıtın marka, model ve yaşına göre değişmekle birlikte, orantısız şekilde yüksek olduğu değerlendirilen cezalarda indirimle gidilecek.

BDDK ve SGK'ye ilişkin düzenlemeler

Kanuna göre, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), bir banka ya da banka grubu için faaliyet konuları bazında sınırlama veya kısıtlamalar getirmek suretiyle faaliyet izni vermeye yetkili olacak.

Bankaların müşterilerine sundukları hizmetlerin güvenli ve kesintisiz bir şekilde sürdürülmesinde önemli yeri bulunan hizmet sağlayıcıların uymaları gereken usul ve esasları belirleme yetkisi BDDK'ye veriliyor.

Mevduat bankalarının katılım fonu kabulü, finansal kiralama işlemleri; katılım bankalarının mevduat kabulü; kalkınma ve yatırım bankalarının ise mevduat kabulü

ve katılım fonu kabulü gibi faaliyetlerde bulunmaları ve faaliyet sınırlamaları veya kısıtlamalarına uymamaları halinde, 1 milyon liradan ve menfaat sağlanmış olması halinde sağlanan menfaatin iki katından az olmamak üzere, kısıtlama ve sınırlamalara aykırılık teşkil eden tutarın yüzde 100'üne kadar idari ceza verilecek.

BDDK, Finansal Kiralama, Faktoring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu'na tabi şirketlerce kuruluş izni için aranan veya şirket ortaklarınca kurucularda aranan şartların kaybedilmesi durumunda bunların faaliyet iznini kaldırabilecek ve tasfiyesine karar verebilecek.

SGK'nin taşınmazlarının elektronik ortamda satışı da dahil olmak üzere her türlü satışı ve diğer iş ve işlemlerin yürütülmesine ilişkin usul ve esaslar, Kurumca çıkarılan yönetmelikle belirlenecek.

2022 yılında götürü bedel üzerinden hizmet alım sözleşmesi yapılmış kamu üniversite sağlık hizmeti sunucularının SGK'ye 31 Aralık 2022'ye kadar verdikleri tedavi hizmetlerine ilişkin toplam tahakkuk tutarının götürü bedel sözleşme tutarından düşük olması durumunda, aradaki fark terkin edilecek.

Sermaye azaltımında vergileme

Sermayeye kaynak aktarımından itibaren 5 yıl boyunca sermaye azaltımı yapmayan kurumlarda, bu sürenin sonunda sermaye azaltılmışsa, işletmeye konulan nakdi veya aynı sermaye ile sermayeye eklenen diğer unsurların toplam sermayeye oranlanması suretiyle azaltıma konu edilen tutar içindeki unsurlar tespit edilerek vergilendirme yapılacaktır.

5 yıldan önce sermaye azaltımı yapan kurumlarda ise azaltılan sermayenin öncelikle sermayeye ilave dışında başka bir hesaba nakledilmesi, işletmeden çekilmesi veya sermaye hesabından başka hesaplara aktarımı kurumlar vergisine ve kar dağıtımına bağlı vergi kesintisine tabi tutulacak hesaplardan, daha sonra sadece kar dağıtımına bağlı tevkifata tabi hesaplardan, vergiye tabi olmayan nakdi ve aynı sermayeden oluştuğu kabul edilerek vergilendirme yapılacaktır.

Yapılan sermaye azaltımında sermayeye eklenen kaynakların bazılarının 5 yıllık süreyi aşması, bazılarının ise aşmaması durumunda ise söz konusu kaynaklardan öncelikli olarak sermayeye ilave edilme tarihi 5 yılı geçmemiş olanların çekildiği kabul edilecek. Böylelikle sermayeye ilave olunan kaynakların en az 5 yıl boyunca sermayede kalması özendirilerek, işletmelerin öz kaynaklarının güçlü kalması teşvik edilecek.

Geçmiş yıl zararlarının mahsubu suretiyle sermaye azaltılması durumunda, azaltıma konu edilen sermaye unsurları da sermaye azaltımında vergilemeyi düzenleyen bu hükümler kapsamında tespit edilecek. Ancak bu tutarlar üzerinden kar dağıtımı veya ana merkeze aktarılan tutar kapsamında vergi kesintisi yapılmayacaktır.

Kur Korumalı Mevduat uygulamasına uzatma

2022 yılı sonuna kadar yabancı paraların ve altın hesabı bakiyelerinin Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevrilmesi gereken son tarih 31 Aralık 2023 olacak. Türk lirasına çeviren mükelleflerin bu kapsamda açılacak mevduata tahakkuk ettirilecek faiz ve kar payları ile diğer kazançları istisna kapsamında tutulacak.

Cumhurbaşkanına, istisnayı, 31 Aralık 2023 tarihine kadar her bir geçici vergi veya yıllık hesap dönemleri sonu itibarıyla kurumların bilançolarında yer alan yabancı paralar için ayrı ayrı veya birlikte uygulatma konusunda yetki veriliyor.

Kaçak akaryakıtın tasfiyesi

Kaçak akaryakıtın tasfiyesine ilişkin iş ve işlemler, Hazine ve Maliye Bakanlığının taşra teşkilatı olan defterdarlıklar yerine yatırım izleme ve koordinasyon başkanlıkları tarafından yerine getirilecek.

Satışı yapılarak tasfiye edilen kaçak akaryakıtın bedeli, ilgili il özel idaresinin veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığının bütçesine gelir kaydedilecek.

Numune analiz sonuçları teknik düzenlemelere uygun olmayan ve en yakın rafinericiye satılan kaçak akaryakıtın satış bedeli de ilgili il özel idaresinin veya yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığının bütçesine gelir olarak kaydedilecek.

Karşılıksız çek ve protesto edilmiş borçlar

Karşılıksız çıkan çeki protesto edilmiş, senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarını zamanında ödeyemedikleri için Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezine bildirilen kişilerin ve kredi müşterilerinin, borçlarının ödenmesi geciken kısmının 1 Temmuz 2023'e kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, geçmiş ödeme performanslarına ilişkin olumsuz kayıtları dikkate alınmayacak. Bu borçların anapara veya taksit ödeme tarihi 1 Ekim 2022'den önce olacak.

Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların mevcut kredileri yeniden yapılandırması veya yeni kredi kullandırması, bu kuruluşlara hukuki ve cezai sorumluluk doğurmayacak.

İçme sularının Sağlık Bakanlığınca yapılan veya yaptırılan her türlü tetkik ve tahlil bedellerinden il özel idarelerince 30 Eylül 2022'ye kadar ödenmemiş olan alacak tutarları, ferileriyle birlikte terkin edilecek. Bu alacakların tahsili için açılmış davalarda karar verilmesine yer olmadığına, icra takiplerinin ise iptaline karar verilecek.

Anayasa Mahkemesi başkan ve üyelerinin görev süreleri

Anayasa Mahkemesinin, zorunlu emeklilik yaşından önce görev süresi dolan başkanı ve Yargıtay, Danıştay, Sayıştay Başkan ve üyeleri arasından seçilen üyeleri, herhangi bir işleme gerek olmaksızın ve boş kadro şartı aranmaksızın, kalan görev

sürelerini tamamlamak üzere geldikleri üyelik görevine geri dönecekler, boşalan ilk üye kadrosu kendilerine tahsis olacak.

Yükseköğretim kurumlarından seçilenler, talepleri üzerine ayrıldıkları yükseköğretim kurumuna veya uzmanlık alanlarına göre talep ettikleri 3 yükseköğretim kurumundan birine atanacaklar.

Üst kademe yöneticileri, serbest avukatlar, birinci sınıf hakim ve savcılar ile raportörler arasından seçilenlerle, yükseköğretim kadrosundan seçilip öğretim üyeliğine dönmek istemediğini görev süresi bitmeden bir ay içinde bildirenler, Sayıştay üyeliği kadrosuna atanacak.

Yaş haddine kadar görevlerine devam etmeleri öngörülen üyelerden yaş haddini doldurmadan kendi isteğiyle üyelikten çekilenler de düzenlemeye tabi olacak. Bu hükümler, 1 Ekim 2022'den itibaren uygulanmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girecek.

Finansman şirketlerinin, kredilendirecekleri mal veya hizmetleri temin eden satıcılarla önceden yazılı şekilde yapmaları zorunlu olan sözleşmeleri, uzaktan iletişim araçlarının kullanılması suretiyle mesafeli olarak da yapılabilecek.

Hizmet sağlayıcılarına yönelik düzenlemeler

Hizmet sağlayıcılarınca kurumlar vergisi beyannameleri ekindeki gelir tablosunun net satışlar kısmında belirtilen tutardan şirketin posta hizmetlerinden elde ettiği net satış hasılatına isabet eden miktarın yüzde 2'si, kurumlar vergisi beyannamesinin verildiği ayı takip eden ayın sonuna kadar Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına bildirilecek.

Hizmet sağlayıcıları tarafından belirlenen katkı payının tahakkukuna esas bildirimlerin süresinde yapılmaması veya eksik/yanlış yapılması ya da belirtilen süre içinde katkı payının ödenmemesi/eksik ödenmesi halinde Bakanlık tarafından hizmet sağlayıcısına yapılacak tebliğle bildirimin veya ödemenin, tebliğ tarihinden itibaren 1 ay içinde yapılması istenecek. Bu süre içinde katkı payının tahakkukuna esas bildirim eksiksiz ve doğru yapılmaması, katkı payının ödenmemesi veya eksik ödenmesi hallerinde Bakanlığın bildirimi üzerine Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunca hizmet sağlayıcısının yetkilendirmesi iptal edilecek.

Hizmet sağlayıcılarınca, 2022 yılı Ekim-Kasım-Aralık dönemi posta hizmetlerinden elde edilen net satış hasılatına isabet eden miktarın yüzde 2'si, gelecek yıl mart sonuna kadar Bakanlığa bildirilecek.

Hizmet sağlayıcılarına yönelik düzenlemeler 1 Ocak 2023'ten itibaren yürürlüğe girecek.

Turizm payı alınan işletmelerin pay oranları azaltılıyor

Perakende Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'da yapılan değişikliklerle idari para cezası alt ve üst sınırları güncelleniyor. Alt ve üst sınırları belirtilen idari para cezalarının uygulanmasında Ticaret Bakanlığınca ceza tutarı belirlenirken işlenen kabahatin haksızlık içeriği, tekrarı ve sayısı, kabahat dolayısıyla elde edilen menfaatin ve neden olunan zararın büyüklüğü ile failin kusuru ve ekonomik durumu gibi hususlar dikkate alınacak.

Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansının karar alma organı olan Yönetim Kurulu Başkanı, Tanıtma Genel Müdürlüğünden sorumlu Kültür ve Turizm Bakan Yardımcısı olacak. Kamu-özel sektör işbirliği ile yönetilen ve ağırlıklı olarak seçimle iş başına gelen özel sektör temsilcilerinden oluşan Yönetim Kurulunun Bakanlık turizm işletmesi belgeli bileşik tesisler ve konaklama tesislerinin bulundukları bölgelerdeki sayıları dikkate alınarak Marmara, Akdeniz ve Ege bölgelerinin temsilci sayıları artırılıyor. Turizm işletme belgeli yeme içme ve eğlence tesisleri ile deniz turizmi tesisleri de ülke çapında seçimle 3 yıl süreyle belirlenecek bir üyeyle temsil edilecek.

Turizm payı alınan işletmelerin turizm payı oranları azaltılıyor. Buna göre, turizm payı, bileşik tesisler ile konaklama tesislerinden, Bakanlıktan belgeli yeme-içme ve eğlence tesislerinden ve deniz turizmi tesislerinden binde 7,5 yerine binde 5; seyahat acenteleri ve hava yolu işletmelerinden on binde 7,5 yerine on binde 5 oranında alınacak. Bu düzenleme, 1 Ocak 2024 tarihinde yürürlüğe girecek.

Kültür ve Turizm Bakanlığından turizm işletme belgeli deniz turizmi araçlarından turizm payı alınmasına ilişkin düzenleme yürürlükten kaldırılıyor. Ancak bu araçlardan 31 Aralık 2022 tarihine kadar turizm payı alınacak.

Şans oyunlarına yönelik düzenlemeler

Milli Piyango Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de yapılan değişikliklerle, eşya piyangosu ve çekiliş düzenlemek isteyen başvuru sahiplerince alınan izin bedelleri düzenleniyor.

Buna göre, karşılığı nakit olmayan piyango düzenleme izni için 2 bin lira başvuru bedeli alınacak. Yapılan inceleme sonucunda izin verilmesi kararlaştırılan piyangolarda taahhüt edilen ikramiye, ödül veya benzeri menfaatlerin toplam rayiç bedelinin yüzde 15'i için ayrıca izin bedeli alınacak. Yurt dışından ithal edilen veya başka gerçek ve tüzel kişiler tarafından üretilen, temin edilen ya da ticaretine konu edilen mal ve hizmetlerin ikramiye olarak konulması halinde bu oran iki katı olarak uygulanacak. Kamu kurum ve kuruluşları ile vergi muafiyeti tanınan vakıflar ve kamu yararına çalışan dernekler tarafından düzenlenecek piyangolardan ise başvuru veya izin bedeli alınmayacak. Başvuru bedeli, yeniden değerlendirme oranında takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanacak.

Düzenlemeyle illegal şans oyunlarının önüne geçilmesi amaçlanıyor.

Bu bağlamda her türlü eşya piyangosu, şans oyunları ve müşterek bahis veya benzeri oyunları oynatanlar ya da oynanmasına yer veya imkan sağlayanlar, 3 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 10 bin güne; yurt dışında oynatılan her türlü eşya piyangosu, şans oyunu, müşterek bahis ve benzeri oyunlara internet yoluyla ve sair suretle erişim sağlayarak Türkiye'den oynanmasına imkan sağlayanlar 4 yıldan 6 yıla kadar hapis ve 5 bin güne; her türlü eşya piyangosu, şans oyunları ve müşterek bahis veya benzeri oyunlarla bağlantılı olarak para nakline aracılık edenler, 3 yıldan 5 yıla kadar hapis ve 5 bin güne; kişileri reklam vermek ve sair surette her türlü eşya piyangosu, şans oyunları ve müşterek bahis veya benzeri oyunları oynamaya teşvik edenler, 1 yıldan 3 yıla kadar hapis ve 3 bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacak.

Fiziki veya elektronik ortamlar üzerinden üçüncü kişilerce düzenlenen her türlü eşya piyangosu, şans oyunları ve müşterek bahis veya benzeri oyunları oynayanlara, mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından 5 bin liradan 20 bin liraya kadar idari para cezası verilecek.

Gerekli izni alan ancak çekilişleri yapmayanlar, çekiliş sonuçlarını ilan etmeyenler, taahhütlerini yerine getirmeyenler 2 aydan 2 yıla kadar hapis ve 3 bin güne kadar adli para cezasıyla cezalandırılacak.

Belirlenen suçların işlendiği iş yerleri mahallin en büyük mülki idare amiri tarafından ihtarda bulunulmaksızın 3 aya kadar süreyle mühürlenerek kapatılacak. İş yeri açma ve çalışma ruhsatına sahip iş yerlerinin ruhsatları, mahallin en büyük mülki idare amirinin bildirimi üzerine ruhsat vermeye yetkili idare tarafından 5 iş günü içinde iptal edilecek.

Bu suçlarla bağlantılı olarak şans oyunları, her türlü eşya piyangosu, müşterek bahis veya benzeri oyunların oynanmasına tahsis edilen veya oynanmasında kullanılan ya da suçun konusunu oluşturan eşya ile bu oyunların oynanması için ortaya konulan veya oynanması suretiyle elde edilen her türlü mal varlığı değeri, Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre müsadere edilecek.

KGK'nin görev ve yetkilerine ilişkin düzenlemeler

Kanunla, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulunun (KGK) görev ve yetkileri de düzenlendi.

Buna göre Kurul, mevzuata aykırılıkları tespit edilen bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler, bilgi sistemleri ve sürdürülebilirlik denetimi yapanlar hakkında idari yaptırım kararı verebilecek, bağımsız denetime tabi işletmelerin finansal tablolarının standart ve düzenlemelere uyumunun gözetimini yapabilecek.

Kurul, uluslararası standartlarla uyumlu olacak şekilde Türkiye Sürdürülebilirlik Standartlarını belirleyecek, yayımlayacak, gerektiğinde değişik işletme büyüklükleri ve sektörler itibarıyla farklı düzenlemeler yapacak, bu konularda denetim yapacakları yetkilendirecek ve gözetime tabi tutacak.

Bağımsız denetim kapsamındaki işletmelerden bilgi sistemleri denetimine tabi olacakları belirleyecek olan Kurul, bu denetimin uluslararası standartlara uygun olarak yürütülmesini teminen düzenleme, yetkilendirme ve gözetim yapabilecek.

Kanunla, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunca inceleme yapılacak denetim kuruluşlarının belirlenmesinde dikkate alınacak sürenin hesaplanmasında uygulamada karşılaşılan karışıklıkların giderilmesi de amaçlanıyor. Buna göre izleyen incelemelerde süre, önceki incelemeye ilişkin Kurul kararını takip eden takvim yılından itibaren yeniden başlayacak.

KGK tarafından yapılan incelemeler sonucunda bağımsız denetim kuruluşları, bağımsız denetçiler, bilgi sistemleri ve sürdürülebilirlik denetimi yapanlar hakkında ikaz, uyarı, faaliyetin kısıtlanması, faaliyet izninin askıya alınması ve iptali dahil olmak üzere uygun yaptırımlar uygulanabilecek. Faaliyet izninin iptali hali hariç olmak üzere, idari yaptırım uygulanmasına karar verilen durumlarda aykırılığı gerçekleştirenlere sürekli eğitim yükümlülüğüne ilave eğitim yükümlülüğü getirilebilecek.

Takip tutarı 2 bin lira ve altına düşen alacaklar

İşverenler tarafından çalışanlara elektrik, doğal gaz ve diğer ısınma giderlerine karşılık olmak üzere 30 Haziran 2023 tarihine kadar ilave olarak yapılan aylık 1000 lirayı aşmayan ödemeler, prime esas kazanca dahil edilmeyecek ve bu tutar üzerinden gelir vergisi hesaplanmayacak.

Yasayla bakiye takip tutarı 2 bin lira ve altına düşen icra takibindeki alacakların tasfiye edilmesi amaçlanıyor.

İcra takibi başlatılmış bulunan, borçlusu gerçek kişi olan ve her bir icra dosyası itibarıyla asıl alacak ve ferileri dahil icra takibi başlatıldığı tarihteki takip tarihinde yer alan takip tutarı 2 bin lirayı aşmayan alacaklar ile bu tutarın üzerinde takip başlamış olmakla birlikte 15 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla dosyada yapılmış tahsilatlar nedeniyle bakiye takip tutarı 2 bin lira ve altına düşen alacaklar; alacaklıların feragat ettiklerini belirtir dilekçeyle vazgeçerek icra takiplerini sonlandırmaları koşuluyla küçük alacak kapsamına alınacak.

Böylece küçük alacak olarak tanımlanan alacaklarından feragat eden mükelleflere, bu alacaklarını Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre değersiz alacak kabul ederek kayıtlarından çıkarma imkanı sağlanacak.

Telgraf ve Telefon Kanunu'na göre Hazine payı ödemekle yükümlü GSM operatörleri ve yetkilendirilmiş diğer işletmecilerin, takibinden vazgeçtikleri tutar içinde Hazine payı hesaplanmasını gerektirir alacak bulunması halinde, icra dosyasındaki takip tutarının yüzde 18'i, ödemeleri gereken Hazine paylarından mahsup edilmek suretiyle iade edilecek.

İcra takiplerinin sonlandırılmasını teşvik etmek amacıyla icra takibinden vazgeçme nedeniyle alınması gereken harçlar alınmayacak.

Bankacılık Kanunu kapsamında faaliyet gösteren varlık yönetim şirketlerince, bankalardan 15 Ağustos 2022 tarihi itibarıyla devir ve temlik alınan ve bu kanunun yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla anapara takip bakiyesi 2 bin 500 lira ve altında bulunan bireysel nitelikli her türlü kredi sözleşmesinden kaynaklı alacakların anapara takip bakiyesinin yarısı; kalan anapara, faiz, masraf, vekalet ücretleri ve benzeri alacaklarının takibinden feragat edilmesi şartıyla, Hazine ve Maliye Bakanlığı bütçesinden TMSF'ye aktarılan tutardan Fonun iştiraki olan varlık yönetim şirketi aracılığıyla ödenecek. Bu kapsamda tasfiye edilecek tutar bir gerçek kişinin tüm varlık yönetim şirketlerine olan borç toplamı dikkate alınarak tespit edilecek.

Tasfiye edilen alacaklar nedeniyle borçlu tarafından, varlık yönetim şirketlerinden veya Hazine ve Maliye Bakanlığından vekalet ücreti, yargılama gideri ve benzeri başkaca bir hak ve alacak talebinde bulunulamayacak. Kapsama giren alacaklara karşılık maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra varlık yönetim şirketlerince yapılmış tahsilatlar, bu şirketlerce borçlusuna iade edilecek.

Kovid-19 salgınında kesilen idari para cezaları

Kovid-19 salgınının yayılmasını önlemek amacıyla 11 Mart 2020 tarihinden itibaren verilen ve ilgisine tebliğ edilmemiş olan idari para cezaları tebliğ edilmeyecek. Tebliğ edilmiş olan cezaların tahsilinden vazgeçilecek. Bu maddenin yürürlük tarihinden önce işlenen söz konusu kabahatler için idari para cezası verilmeyecek, tahsil edilmiş olan idari para cezaları ise iade edilmeyecek.

Türkiye İhracatçılar Meclisi ile İhracatçı Birliklerinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunu'nda yapılan düzenlemeyle, ihracatçı birliklerinin yedek akçelerine aktarılan tutarın yüzde 50'si ile yüzde 90'ı arasında Ticaret Bakanlığınca belirlenen miktar, İhracatı Geliştirme Anonim Şirketinin sermayesine eklenmek üzere sermaye taahhüdü ödemesi olarak aktarılacak.

TL mevduat faizi yarışı kafa karıştırıyor

Bankalar, rekor negatif faizli zorunlu tahvil karşılığı ile uzun süre bilanço riski taşımak yerine, yüksek faizle kısa vadeli mevduat toplamaya yöneldi.

Şebnem TURHAN

Bankacılık sektöründe tahvil tutma zorunluluğundan kaçamayan bankalar TL mevduat faizlerinde yükselişe neden olsa da hem Merkez Bankası'nın uyarısı hem de makroihtiyati önlemler nedeniyle düşük kredi faizleri bu artışın nereye kadar sürebileceği sorularına yol açıyor. Bankacılık sektöründe son günlerde en önemli gündem maddesi yükselen TL mevduat faizleri oldu. Merkez Bankası'nın TL mevduat oranına göre bankalara ek menkul kıymet alımı zorunluluğu getirmesinin ardından bankacılık sektörü yaratacağı risklere dikkat çekmiş ve bilançoların zorlanacağı uyarısı yapmıştı. Düşük faizle ek menkul kıymet alımı yaparak uzun süre bilançoda risk taşımaktansa TL mevduat oranını artırarak mevduat çekmeyi hedefleyen bankacılık sektöründe yüzde 25-31 arasında TL mevduat faizlerine rastlanıyor.

Merkez Bankası'nın ay başında bankaların 'sistemik risk' uyarısı ve TL mevduat faizi artışlarının ardından yaptığı düzenlemelerin 'ruhuna aykırı' uyarısına rağmen bankacılık sektöründe TL mevduat faizi artışı devam ediyor. Aralık sonunda bilanço düzeltme döneminde daha da artması beklenen TL mevduat faizlerine karşılık kredi faizlerinde politika faizi ve makroihtiyati önlemler nedeniyle düşüşün yaşanması bankacılık sektörünün bu yarışı sürdürüp sürdüremeyeceği sorusuna yol açtı.

Hem kredide hem mevduatta alım zorunluluğu

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu ile Merkez Bankası'nın aldığı makroihtiyati önlemlerle getirilen bankaların menkul kıymet tutma zorunluluğu hem kredilerde hem de mevduatlarda uygulanıyor. Alınan kararların başında bankaların yabancı para mevduatın yüzde 5'ine kadar tahvil tutulması zorunluluğu geliyor. Bankalar yeni yıldan itibaren ise TL mevduat oranı yüzde 50 ve yüzde 60'ın altında kalırsa ilave 2 ve 7 puan tahvil tutma yükümlülüğü altındalar.

Ayrıca KOBİ, esnaf, mali kesim, KİT, tarım, ihracat ve yatırım kredileri, kurumsal kredi kartları hariç kullandırılan ticari kredilerin yüzde 30'u oranında tahvil tutma şartı bulunuyor. Temmuz-aralık arasında söz konusu kredilerin stok tutarının artış oranı yüzde 10'u aşarsa, aşan tutan kadar tahvil tutulması gerekiyor. Bunun yanı sıra kullandırılan ticari kredi faizi referans oranının 1,4 katını aşarsa yüzde 20, 1,8 katını aşarsa yüzde 90 tahvil tutma şartı da var.

Yerli özel ve yabancı bankalarda oran düşük BDDK'nın haftalık verilerine göre 28 Ekim itibariyle bankacılık sektöründe KKM dahil TL mevduatın oranı yüzde 47,6 seviyesinde bulunuyor. Kamu bankalarında yine KKM dahil TL mevduatın toplam mevduata oranı yüzde 50,59 iken yerli özel bankalarda oran yüzde 47,21'e yabancı sahipli bankalarda ise yüzde 43,25'e kadar geriliyor. Şu anda yabancı para mevduatının yüzde 5'ine kadar tahvil tutma zorunluluğu olan bankalar yeni yıldan itibaren TL mevduat oranının yüzde 50 ve 60'ın altına kalmasına göre ek menkul kıymet almak zorunda kalacaklar. İşte yerli özel ve yabancı sahipli bankalarda oranın yüzde 50'nin altında olması ek menkul kıymet alımı zorunluluğuyla karşı karşıya kalmamak için bankaları TL mevduatlarını artırma yoluna soktu.

TL mevduat faizi KKM'nin üzerinde

Ancak Merkez Bankası'nın son üç ayda üst üste yaptığı 350 baz puanlık indirimi sonrasında politika faizi yüzde 10,5'e çekilirken kur korumalı TL mevduat faizleri de yüzde 13,5 seviyesine indi. Bankalar KKM'de mevduat faizini politika faizinin en fazla 3 puan üzerinde uygulayabiliyor. KKM ile bir süredir TL mevduat oranını artıran bankacılık sektörü faiz indirimiyle yine bir çıkmazın içine girdi. KKM getirisinin düşmesi TL mevduatlara uygulanan mevduat faizinin yükselişinde bir diğer etken olarak öne çıkıyor. Bankalar her yıl aralık sonunda bilanço iyileştirme operasyonları döneminde hem kredi hem de mevduat faizlerinde yukarı yönlü bir politika izliyor ocak ayıyla birlikte ise normalleşme yaşanmaya başlıyor. Bu durum da TL mevduat faizlerinin bir süre daha yüksek kalacağı yorumlarına yol açıyor.

Bahçeli'den AK Parti-HDP görüşmesi açıklaması: Doğal ve doğru bir adım

MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, AK Parti heyetinin başörtüsüne ilişkin anayasa değişikliği teklifi konusunda HDP'yi ziyaret etmesine ilişkin olarak, "AK Parti'nin siyasi partileri ziyaret etmesi doğrudur. Biz demokratik çözümün nasıl olacağına bakıyoruz" dedi.

AK Parti heyetinin başörtüsüne ilişkin anayasa değişikliği teklifi konusunda HDP'yi ziyaret etmesine MHP'nin nasıl bir reaksiyon göstereceği gündemdeydi.

Partisinin grup toplantısında söz konusu görüşmeyi değerlendiren MHP lideri Devlet Bahçeli, "AK Parti heyetinin Anayasa değişikliğini görüşmek adına siyasi partilerle görüşmesi son derece doğaldır. Biz görüşüldüğüne değil makul ve demokratik çözümün nasıl olacağına bakıyoruz" dedi.

Bahçeli, "Anayasa değişikliğini sonuna kadar destekliyoruz. Kararımızda değişiklik yoktur. Ya TBMM'de ele alıp sonuca gidelim ya da halk oylaması ile milletimizin takdirine sunalım. CHP dürüst ise buyursun hep birlikte bu meseleyi köklü çözümle buluşturalım" ifadelerine yer verdi.

AB, Türkiye'ye yönelik kısıtlayıcı tedbirleri 1 yıl uzattı

AB, Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon arama çalışmaları nedeniyle Türkiye'ye uygulanan kısıtlayıcı tedbirleri 1 yıl uzattı.

Avrupa Birliği (AB), Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki hidrokarbon arama çalışmalarını gerekçe göstererek uyguladığı kısıtlayıcı tedbirleri 1 yıl uzatma kararı aldı.

AB Konseyinden yapılan açıklamada, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki arama faaliyetlerinin yetkisiz olduğu iddiasıyla Şubat 2020'de iki Türk vatandaşı için alınan yaptırım kararının 12 Kasım 2023'e kadar uzatıldığı bildirildi.

AB'nin Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) görevlisi iki kişi hakkındaki kısıtlayıcı tedbirleri; seyahat yasağını, varlıkların dondurulmasını ve fon yasağını öngörüyor.

AB Konseyi, 18 Ekim 2019'da "Doğu Akdeniz'de yasa dışı sondaj faaliyetlerinden sorumlu gerçek ve tüzel kişileri hedef alan kısıtlayıcı tedbirlerin devreye sokulması" konusunda anlaşmıştı.

Şubat 2020'de de TPAO Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Yardımcısı Mehmet Ferruh Akalın ile TPAO Arama Daire Başkanlığı Müdür Yardımcısı Ali Coşkun Namoğlu'na "Doğu Akdeniz'de hidrokarbon arama faaliyetlerini planlama, yönetme ve uygulamadan" sorumlu oldukları için kısıtlayıcı tedbirler uygulama kararı alınmıştı.

ABD'de güç yarışı: Trump'ın partisi 82 sandalye kazandı

Amerika Birleşik Devletleri'nde (ABD) oy sayımı devam eden Kongre ara seçimlerinde, Temsilciler Meclisinde Demokratlar 47, Cumhuriyetçiler 82 sandalye kazandı.

ABD'de Senatonun üçte biri olan 35 koltuğu ve Temsilciler Meclisinin ise 435 koltuğunun tamamı için yapılan ara seçimlerde oylar sayılmaya devam ediyor. Associated Press'in (AP) açıkladığı resmi olmayan sonuçlara göre, Temsilciler Meclisi yarışında, Cumhuriyetçiler 82 sandalye kazanırken Demokratlar ise 47 sandalyenin sahibi oldu.

2 koltuğu Cumhuriyetçilere kaptırdılar

Batı eyaletlerinde sonuçlar henüz gelmeye başlamadı ancak şu ana kadar gelen sonuçlara göre Demokratların Temsilciler Meclisi yarışında 2 koltuğu Cumhuriyetçilere kaptırdığı görülüyor. Cumhuriyetçiler ayrıca, daha önce yapılan bazı seçim bölgesi değişikliğinden kaynaklı boş kalan 1 sandalyeyi daha aldı.

Şu anda Demokratların Temsilciler Meclisinde 220 sandalyesi bulunuyor, Cumhuriyetçiler ise 212 sandalyeye sahip, 3 sandalye ise boştu. Temsilciler Meclisinde 218 sandalyesi bulunan parti meclis çoğunluğunu elde ediyor ve tüm komitelerin başkanlarını çoğunluğu elinde bulunduran parti atıyor.

Demokratların çoğunluğu elinde bulundurduğu Temsilciler Meclisinin kontrolünü ele almak için Cumhuriyetçilerin 9 sandalyeye ihtiyacı var.

Ara seçimler için sandık başına gidildi

ABD halkı 2 yılda bir 435 sandalyeli Temsilciler Meclisinin tamamı ile 100 sandalyeli Senatodaki 35 koltuk için sandık başına gitti.

Bu yıl, Senatodaki 6 yıllık süresini tamamlamayan 29 Cumhuriyetçi ile 36 Demokrat seçimlere girmede.

Seçimlerde Senato'da çoğunluğunun kimde olacağını özellikle, Pennsylvania ve Georgia'daki sonuçlar belirleyecek. Mevcut düzende Senatoda 50 Cumhuriyetçi ve 50 Demokrat senatör bulunuyor. 51 senatör sayısına ulaşan taraf, Kongrenin bu kanadında çoğunluğun da sahibi olacak.

09 Kasım 2022, Çarşamba

DİLEK GÜNGÖR

Kayserili cinliği!

Yahu bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu...

Siz değilmiydiniz, geçen yıl sonunda **enflasyon muhasebesinin** şartları oluşmuşken **erteletmek** isteyen...

Hatırlayın, Aralık 2021'de **TÜRMOB, TOBB, TÜSİAD** ne yaptı?

Enflasyon muhasebesinin de ertelenmesini içeren **7352 Sayılı Kanun'a destek** verdi. Uygulama, 1.1.2024'te başlayacak.

Peki ya şimdi?

TOBB Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu** önceki gün çıkmış '**Enflasyon muhasebesi zorunlu bir ihtiyaç**' diyor.

Anlamak zor geliyor, değil mi?

Esasında anlamayacak bir şey yok...

Malum, bu yıl ağladılar, sızladılar, bağırdılar ama **kârları neredeyse arşa çıktı**. Her şey kelaynak gibi ortada...

'**Kâr etmedik**' deseler kimse inanmaz.

Şöyle bir BİST'e bakın. Herhalde kâr etmeyen şirket sayısı bir elin parmaklarını geçmez. **Hem de ne kâr!** Maşallah (!) herkesin kârı üç haneden aşağı değil...

Şimdi sene sonu yaklaşıyor ya, **cinlik peşindeler**...

Bir tarafta **asgari ücret** görüşmeleri başlıyor. 7-8-10 bin rakamları konuşuluyor.

Diğer tarafta asgari ücret artışından sonra diğer çalışanların **maaş zamları** gündeme gelecek. Üstelik, devlete ödeyecekleri **vergi** zamanı da yaklaşıyor. Martta Gelir

Vergisi Beyannamesi, nisanda Kurumlar Vergisi Beyannamesi var.
Tabii, tutuştular...

Zannediyorlar ki, 100 TL ciro yaptım, 60'ı maliyet, geriye 40 kaldı. Enflasyon yüzde 80 olduğuna göre bunu da düşüp devlete vergiyi ona göre öderim. Ya da üç haneli kârımdan enflasyonu çıkarınca işçiye '**Bakın enflasyon kârı eritti**' diyerek **düşük zam** veririm. Yani, enflasyon muhasebesinin kendi avantajlarına olduğunu, vergiyi her koşulda azaltacağını düşünüyorlar. Halbuki, enflasyon muhasebesi öyle basit bir mesele değil ki... Kimin vergi ödeyip kimin ödemeyeceği bilançosunun yapısına, aktif/pasif bileşenlerine, yeniden değerlendirme uygulamasından yararlanıp yararlanılmadığına varıncaya kadar birçok parametreye göre değişiyor.

Hadi bunu da geçtim...

Pardon da...

Bu ülkede **enflasyon yükünü** kim ödüyor Allah aşkına?
Tabii ki, **sabit gelirli**ler...

Hem adama sormazlar mı ya...

Madem enflasyon herkese size bile zarar veriyor, kamu bedel ödemeyi kabul ederken, sabit gelirlielerin milli gelirden aldığı pay giderek erirken, bugüne kadar patronlar olarak **niye elinizi taşın altına koymadınız?**

Enflasyonun düşürülmesi için ne yaptınız?

Hatta şöyle diyeyim, enflasyona neden olan **fiyat artışlarını** kim yaptı?
Haa...

Tabii siz **sütten çıkmış ak kaşık**sınız ya...

Ne zaman çalışana ücret zamları gündeme gelse...

Alttan alta '**ücret artışlarının enflasyon yaratacağına**' dair laf çıkarırsınız.
Kâr enflasyonundan söz etmezsiniz?

Eee, soruyorum size...

Firmaların kurumsal açgözlülükle elde ettikleri **kârları artırmak istemeleri de fiyatları artırmadı mı**, enflasyon yaratmadı mı?

Eğri oturalım, doğru konuşalım...

Tarımda başıboşluk bitecek, planlı üretim başlayacak

Ali Ekber YILDIRIM

09 Kasım 2022 Çarşamba

Başlık bana ait değil. Tam 20 yıldır ülkeyi yöneten Adalet ve Kalkınma Partisi'nin son Tarım ve Orman Bakanı Prof. Dr. Vahit Kirişçi'nin sözleri. Ülkeyi 20 yıldır yöneten partinin Tarım Bakanı tarımda başıboşluk olduğunu söylüyorsa kendisinden önceki tüm çalışmaları bir çırpıda çöpe atıyor demektir. Bakan Kirişçi'ye haksızlık etmeyelim. Kendisinden önceki bakanlar da aynı şeyi yaptı.

Hep söylüyorum, yazıyorum. Türkiye'nin hastalığı bu. Göreve gelen her bakan kendisinden önce yapılanları, projeleri çöpe atarak her şeye yeniden başlıyor. Tek parti iktidarı da olsa, koalisyon da olsa ne yazık ki bu durum değişmiyor. Dedim ya bu bir hastalık. Tedavisi de bugünkü şartlarda pek mümkün değil.

Adalet ve Kalkınma Partisi'nin 20 yıllık tek parti iktidarında 7 farklı isim tarım bakanlığı yaptı. Sami Güçlü, Mehdi Eker, Kutbettin Arzu, Faruk Çelik, Ahmet Eşref Fakıbaba, Bekir Pakdemirli, Vahit Kirişçi. Mehdi Eker tek başına 10 yıl, diğer 6 bakan toplamda 10 yıl bakanlık yaptı. Vahit Kirişçi'nin görevi devam ediyor. Her gelen bir öncekinin projelerini, politikalarını çöpe attı. Bürokratlarını görevden aldı. Ülke tarımı deneme tahtasına döndü. Proje çöplüğüne dönüştü. Olan ülkenin kaynaklarına, tarımına, üreticilerine, tüketicilerine oldu.

Elektrikli traktör DİTAP ne oldu?

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk ve aynı zamanda gelmiş geçmiş bakanlar arasında "en başarısız bakan" olarak bilinen Bekir Pakdemirli, görev yaptığı 10 Temmuz 2018- 4 Mart 2022 döneminin tamamında elektrikli traktör, Dijital Tarım Pazarı (DİTAP) projeleriyle tarımı kurtaracağını anlattı. Elektrikli traktörle mazot derdinin biteceğini, maliyetlerin yüzde 80- 90 azalacağını söyledi. Dijital Tarım Pazarı ile tarımsal ürünlerde pazarlama sorununun biteceğini iddia etti. Tarım destekleri bile bu proje ile ilişkilendirildi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi göreve geldikten çok kısa süre sonra elektrikli traktörün kendi gündeminde olmadığını söyledi. Yeni bakanla birlikte DİTAP'ın adı bile geçmiyor. Ama tarım sektörü yaklaşık 4 yıl bu projelerle oyalandı.

Bakanlar tarımdaki işleyişi 7-8 ayda zor öğreniyor

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Mart ayında Vahit Kirişçi'yi Tarım ve Orman Bakanı olarak atadı. Bakanlıktaki birçok genel müdür, daire başkanı, bürokrati görevden alan Erdoğan, Kirişçi'nin birlikte çalışacağı bürokratları da atadı. Sonra brifingler, toplantılar, bölgesel ve il bazında sektör toplantıları yapıldı. Bir bakanın merkez ve taşradaki çalışmaları öğrenmesi 7-8 ay sürüyor. Daha önceki bakanların da istisnasız hepsi aynı yolu izledi. Yani bakan göreve geldikten sonra 7-8 ayda bakanlığı ve işleyişi öğrenebiliyor. Öğrendikten sonra kendi politikasını, uygulamalarını hayata geçirmek için çalışmaya başlıyor. Tam işi öğrendi bir şeyler yapacak derken görevden alınınca her şey sil baştan başlıyor.

Mart ayında göreve gelen Vahit Kirişçi, daha önce Türkiye Büyük Millet Meclisi Tarım Komisyonu Başkanlığı yapsa da, ziraat profesörü olsa da bakanlığı tanınması, işleyişi görmesi 8 ay sürdü. Şimdi kendi politikalarını uygulamak için bir yol haritası belirledi.

Milliyet Gazetesi'nden Didem Özel Tümer'e 24 - 25 Ekim'de verdiği röportajda bu yol haritasını ana hatlarıyla anlattı.

"Başboşluk bize bir şey kazandırmadı" diyen Bakan Kirişçi'nin anlattıklarından öyle anlaşılıyor ki; sözleşmeli, planlı, ulusal ve bölgesel bazda kotaların olacağı bir üretim modeli benimsenecek. Kısacası Bekir Pakdemirli'nin "paramız var ki ithal ediyoruz" politikasından, "kendi kendine yeterlilik" politikasına geçiliyor. Bakan Kirişçi, "Bundan sonra asla rastgeleliğe, plansızlığa geçit vermememiz lazım" diyor.

Tarımsal üretme kota gelecek isteyen istediğini ekemeyecek

Bakan Kirişçi'nin açıklamalarında dikkat çekici uygulamalardan birisi üretime kota getirilmesi. Bu konudaki açıklamaları özetle şöyle, "Üretilmesi gerekeni mobil uygulama söyleyecek. Çiftçi Kayıt Sistemi'ni (ÇKS) e-Devlet'e taşıdık. Onu bir tık daha ileri götüreceğiz, 'Ey vatandaş, sana mobil uygulama oluşturduk. e-Devlet'e girer gibi gir, TC Kimlik No ve şifreni girerek, orada ne üretmen gerektiğini söyleyen bir ekran göreceksin' diyeceğiz. O ekran, Adana Yüreğir'de 100 dekarlık arazisi olana 'ancak şu ürünleri yetiştirebilirsin' diyecek. Belki de tek ürüne müsaade edecek. Ulusal ve bölgesel kotalar olacak. Kota uygulayacağız. Mesela, 20 milyon ton buğdaya ihtiyacımız var. Toprağımız fazla olmadığı için 25 milyon ton üretilsin istemiyoruz. Başka bir ürün için kullanacağımız alanı buğdaya kaydırmak istemiyoruz. İhtiyacımız 20 milyon tonsa, 2 milyon da stok olsun, 22 milyon ton kota tarif edeceğiz. Kota dolana kadar üretebileceğini oradan göreceğiz. Ulusal, bir de bölgesel kotalar olacak."

Tarımda öncelik ihracat olmayacak

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin açıkladığı yeni yol haritasında tarımsal ürün ihracatı öncelikli olmayacak. Öncelik ülkenin ihtiyacının üretilmesi. Bu konudaki sözleri ise şöyle: “Önceliğimiz ihracat değil. Soğanda patatesten olduğu gibi, fiyatlar bu sene yüksek, arz az, ihracat kapısı açık, ihracata gidiyor. Ertesi yıl fiyatlar düşüyor, ürün çok bol... Başboşluk, gelişigüzelik bize bir şey kazandırmadı. Üreticilerimiz de sürekli bundan mağdur oldu. Bizim önceliğimiz ihracat değil, onu söyleyeyim. İhracat sonraki iş. Biz öncelikle kendi arz güvenliğini sağlamak, bulunurluğu tesis etmek, bunu da mümkünse kendi içinden üretimimizle karşılamak zorundayız.”

İhracat konusundaki uygulamalara bakıldığında fiyatı artan hemen her ürünün ihracatına kısıtlama getiriliyor. Ya ihracat tamamen yasaklanıyor ya da ürün ihracatı kayda bağlı mallar listesine alınarak ihracatı zorlaştırılıyor. Oysa ihracat üreten çiftçinin sigortasıdır. İhracatı yapılan ürünlerde çiftçi para kazanabiliyor. İhracat olmayınca çiftçi para kazanmadığında üretimden çekiliyor. Çekilince üretim azalıyor ve iç piyasanın ihtiyacı olan üretim de tehlikeye giriyor. Bu nedenle ihracata da, iç tüketime de yeterli olacak şekilde üretimin planlanması gerekiyor.

Bu yıl zeytin ve zeytinyağında görülmemiş rekor üretim var. İhracat olmazsa bu kadar zeytini zeytinyağını içerde tüketmek mümkün mü? Elbette değil. İhracat, bu yıl yapalım seneye ara verelim sonra üretim çok olunca tekrar yaparız denilecek bir iş değil. Pazarları kazanmak çok zor ama kaybetmek kolay. Bu nedenle Tarım bakanlığı benim önceliğim ihracat değil dediğinde üreticiye ciddi zarar verir.

Arazisini ekmeyenlere yaptırım gelecek

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi'nin yol haritasında daha başka konular da var. Örneğin toprağını ekmeyen çiftçilere yönelik kiralama modeli planlanıyor. İki yıl ekilmeyen tarım arazileri için bakanlık devreye girerek o alanların ekilmesini sağlayacak, hisse sahiplerine belli oranlarda kira ödenecek. Buna itiraz eden toprak sahiplerine 5 yıl desteklerden men, tarımsal kredileri kullandırmama gibi yaptırımlar uygulanacak. Buna rağmen arazinin ekimine izin verilmezse cezai yaptırımlar da getirilebilir.

Kent tarımının öne çıkarılması, akıllı köylerin kurulması, kırsalın yeniden dizayn edilmesi gibi daha birçok proje ve politika sıralayan Vahit Kirişçi döneminin en somut uygulamalarından birisi mazot ve gübre desteğinin aynı olarak ödenmesi.

Mazot ve gübre desteğinde yeni uygulama

Hububat ürünlerinden başlanarak mazot ve gübre desteği çiftçiye nakdi olarak değil aynı olarak ödeniyor. Yani para olarak değil mazot ve gübre olarak veriliyor. Bunun için çiftçinin hak ettiği destek miktarı kadar çiftçinin Ziraat Bankası'ndaki vadesiz hesabına kredi kullanmış gibi aktarılıyor. Kredinin anaparasını Tarım ve Orman Bakanlığı, faiz, komisyon ve masraflarını Hazine ve Maliye Bakanlığı ödüyor. Çiftçi, hesabına, kartına yüklenen destek alacağı kadar olan para ile sadece mazot ve

gübre alabiliyor. Başka bir amaçla kullanamıyor. Gübre ve mazotu da sadece Ziraat Bankası Başak Kart anlaşmalı işyerlerinden alabiliyor.

İlk günden beri bakanlığa çağrıda bulundum, bu konuda çiftçileri bilgilendirin diye. Hiçbir bilgilendirme yok. Bana her gün onlarca soru geliyor. Bakanlığa çok daha fazlası gidiyordur.

Çiftçinin şu temel sorularına yanıt verilmeli; “Verilen destekle neden sadece mazot ve gübre alabiliyoruz? Neden sadece Ziraat bankası anlaşmalı akaryakıt istasyonu veya gübre bayisinden alıyoruz? Ben başvuramazsam hak ettiğim destek 2023 Mart ayında hesabıma yatırılır mı? Yatırılan para ile gübre ve mazot almazsam daha sonra başka ürün alımında kullanabilir miyim? Benzer daha birçok soru var.

Özetle, bakan değiştikçe değişen politikalarla tarımda ilerlememiz, üreticinin, tüketicinin yararına bir politika sürdürmemiz çok zor. Yarın, Bakan Vahit Kirişçi bu görevden alınırsa veya seçimden sonra bakan değişince her şey sil baştan başlayacak. Ülke koşullarına uygun, bakan değiştikçe değişmeyen politikalar ve bürokratlarla, yöneticilerle yani liyakatı esas alan bir sistemle tarımdan zenginlik üretebiliriz.

Bu enflasyon ve bu negatif getiriyle en iyi tasarruf, harcamak!

Alaattin AKTAŞ

09 Kasım 2022 Çarşamba

✓ Bu getiriyle hala tasarruf edenlere madalya verilmeli!

✓ Yarına dönük kaygılar olmasa enflasyona yenik düşen bu getirilerle kimse tasarruf etmez.

Klasik iktisat öğretisidir; ülke olarak tasarrufları artırmak gerektiği söylenir. Doğrudur... Bu hele bizim için çok yakıcı bir sorundur. Tasarrufları artırmanın yolu olarak da hem araç yelpazesini genişletmek, hem de tüketimi ileri kaydırmak gerektiği yazılır, söylenir, vurgulanır. Bunlar kağıt üstünde doğrudur doğru olmaya da, Türkiye’de ve bu enflasyon ortamında rasyonel olan tam tersi bir davranış sergilemektir. Zaten yapılan da budur.

Bu ortamda tasarruf etmek zaten zor da, ayırabildin bir köşeye üç beş kuruş, onu enflasyona karşı korumak çok daha zor.

Alan bırakılmamış ki... Resmi enflasyon yüzde 85’i aşmış ve en büyük finansal yatırım alanı olan mevduatta durmak her gün anaparadan yemek anlamına geliyor. İç borçlanma senetlerinin genel durumu da benzer şekilde...

Tasarruf sahibinin bir kısmı kur korumalı mevduata yönelmiş; oradan elde edilen getiri de kur artışı kadar ve kurda da enflasyonun biraz üstünde, sınırlı bir getiri var. Son üç ayda o getiri de ortadan kalkmış.

Geriye finansal yatırım alanı olarak bir tek borsa kalıyor. Borsa son bir yılda bütün dönemlerde reel olarak kazandırmış. İyi güzel de, tasarruf sahibinin kaçta kaç ya da tasarrufların ne kadarı borsada ki... Hem borsada müthiş para kazanmak da mümkün, hem kısa dönemli al-sat yapmaya kalkışınca anaparadan olma riski de var.

Fiyat artışını da tetikliyor

Bir tasarruf aracı olur; enflasyonun çok üstünde getiri sağlayacaktır... Bize şu dönemde **“Bugün almayıp bir süre beklersem ve birikimimi şuraya yatırıp değerlendirsem yarın aynı ürünü aldığımda cebimde param kalır”** dedirtecek bir tasarruf aracı var mı?

Yoksa tam tersini mi yaşıyoruz?

“Aman bir an önce alayım, yarın bu fiyata bile bulamam” mı diyoruz?

Sonra da sözüm ona çare bulmaya, günah keçisi yaratmaya kalkışıyoruz... Ne güzel değil mi!

Örneğin konut fiyatları çok artıyormuş.

Tabii artar! Parasını bankaya TL mevduata yatıran bir tasarruf sahibi ekim ayı itibarıyla birikiminin üçte birden fazlasını kaybetmişse, gelecek dönemde de benzeri bir durum yaşayacağını görüyorsa o parayı başka şekilde kullanmak ister ve bu tercihte sonsuz haklıdır.

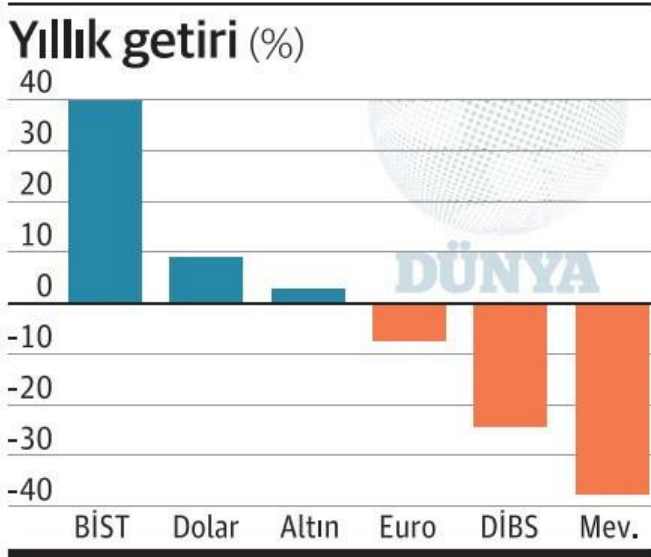
Alabiliyorsa gider konut alır. Yenilemek istiyorsa gider araba alır.

Biliyor ki konutun fiyatı da, arabanın fiyatı da faizden elde edeceği getirinin üstünde bir artış gösterecek. Kaldı ki faizden zaten getirisi yok, anaparası eriyor üstelik.

Dolayısıyla tasarrufların reel olarak kazandırmaması yüzünden bazı alanlarda fiyatlar hızlı artıyor. En başta konut piyasasında... Tamam konut fiyatlarını artıran başka etkenler de var elbette ama temel etkenlerden biri de bu; vatandaşın parasını değerlendirmede yaşadığı çaresizlik.

Tasarrufların dönemsel getirisi (Ekim, %)

	Aylık	Üç aylık	Altı aylık	Yıllık
Mevduat	-2,30	-3,85	-9,76	-37,78
BİST 100	8,58	39,35	28,15	40,40
Dolar	-2,00	-1,84	5,49	9,34
Euro	-2,80	-5,55	-4,22	-7,37
Altın	-3,66	-5,7	-9,19	2,99
DİBS	-2,39	13,89	13,65	-24,28

DİBS NASIL REEL GETİRİ SAĞLADI?

Tablodaki iki orana dikkatinizi çekmek istiyorum. Devlet iç borçlanma senedinde nasıl oldu da üç aylık ve altı aylık getiriler pozitif gerçekleşti? Son ay negatif, son bir yıl negatif, ama üç ve altı ay pozitif...

Hani hep “**faiz lobisi, faiz lobisi**” denilir ve faiz indirilerek bu “**lobilerin**” adeta yok edileceği ileri sürülür ya, bu görüşün gerçeklerle bağdaşmadığı çok somut olarak bir kez daha ortaya çıktı.

Son üç aylık ve son altı aylık dönemde devlet iç borçlanma senedinden enflasyonun üstünde getiri, bu senetlerin faizinin “**artırılması**” sonucu değil, “**indirilmesi**” sonucu oluştu.

İskontolu satılan bu senetler nominal 100 lira bedelle çıkarılmış ve faiz de örneğin yüzde 25 ise, satış fiyatı $(100/1.25)$ 80 liradır. Faiz yüzde 15’e düşerse, bu senedin fiyatı bir anda $(100/1.15)$ 87 liraya çıkar.

İşte iç borçlanma senedinde üç ve altı aylık dönemde enflasyonun üstünde getiri elde edilmesini bu dönemde faizin inmiş olması sağlamıştır.

Eğer bu senetleri elinde bulunduranları “**faiz lobisi**” olarak nitelersek, demek ki onlara bayağı bir destekte bulunmuşuz!

Faizin düşük olması tabii ki iyidir ama elinde iç borçlanma kağıdı bulunanlar faizin artmasını değil, düşmesini ister. Gerçek faiz lobisi, borçlanma kağıdı alıp faizin düşmesini bekleyenlerdir. Yukarıdaki örnek ters yönde oluşsaydı faiz lobisi denilen kesim büyük zarara uğrar; 87 liraya aldıkları senedin fiyatı bir anda 80 liraya inerdi.

Yeşil yıkamaya “kırmızı çizgi”

DİDEM ERYAR ÜNLÜ

09 Kasım 2022 Çarşamba

Birleşmiş Milletler İklim Zirvesi (COP27) devam ediyor. “Uygulama Zirvesi” olmayı hedefleyen COP27, “taahhütlerin hayata geçirilmesi” gündemine odaklanıyor.

Zirvede açıklanan “Yeni Net Sıfır Kuralları” isimli rapor da bu süreci desteklemeyi hedefliyor.

Birleşmiş Milletler tarafından atanan bir uzman grubunun hazırladığı rapor, “greenwashing” yani “yeşil yıkamaya kırmızı çizgi” diyor. Son yıllarda sürdürülebilirlik, iş dünyasının önceliğine dönüşürken, “-mış” gibi yapanların sayısı da artıyor.

“Greenwashing”, ilk olarak 1986 yılında çevreci Jay Westervelt tarafından ortaya atılmış bir terim. Bugün şöyle tanımlanıyor: “Bir şirketin çevresel uygulamaları veya bir ürün veya hizmetin çevresel faydaları konusunda tüketicileri yanıltma eylemi.”

Raporu hazırlayan grubun başkanlığını üstlenen Kanada Eski Çevre, İklim Değişikliği ve Altyapı Bakanı Catherine McKenna raporun; endüstri, finans kurumları ve şehirlerin net sıfır taahhütlerine bütünlük getirmek için çok önemli bir yol haritası sunduğunu söylüyor.

Doğal sermayeye yatırım şart

İklim değişikliğinin dünya ekonomisine etkileri üzerine çok önemli araştırmaları bulunan Profesör Lord Nicholas Stern’in yorumları ise şöyle: “İklim değişikliğinin tehlikelerini yönetmek; yükselen pazarlarda ve gelişmekte olan ülkelerde emisyonların azaltılmasına, uyum ve dayanıklılığa, şokların yönetilmesine ve doğal sermayeye yatırım yapılmasını gerektiriyor.

Bu süreçte özel sektöre çok önemli bir rol düşüyor. Birçok firma, emisyonları net sıfıra indirme taahhüdünde bulundu, ancak gelişmekte olan pazarlarda ve gelişmekte olan ülkelerde yatırım açısından çok az ilerleme kaydetti. Bu yatırımda net sıfır ve Paris Anlaşması ile uyumlu güçlü bir ivmeye acilen ihtiyaç var.”

Zayıf net sıfır taahhütlerinin ve yeşil yıkama faaliyetlerinin küresel sera gazı emisyonlarının azaltılmasına engel oluşturduğuna yer veren rapor, şeffaflık ve hesap verebilirliği ön plana çıkaran on pratik tavsiye içeriyor. Rapor aynı zamanda yeşil yıkamayı önlemeyi amaçlayan yeni kırmızı çizgilere yer veriyor:

- Yeni fosil yatırımlara devam ederken, net sıfır hedef açıklamak.
- Tedarik zinciri kapsamında emisyon azaltımı gerçekleştirmek yerine, ucuz karbon kredileri satın almak.
- Kapsam 1,2 ve 3 olmak üzere tüm tedarik zincirinde emisyon azaltımı sağlamak yerine, kısıtlı alanlarda karbon emisyonlarının yoğunluğunu düşürmek.
- Doğrudan veya ticaret birlikleri yoluyla hükümetlerin iklim politikalarını baltalamak amacıyla lobi yapmak.

COP27'DEN ÖNEMLİ GELİŞMELER

• AFRİKA'DAN YENİ KARBON PİYASALARI GİRİŞİMİ

Karbon piyasaları; enerji erişimini genişletmek, istihdam yaratmak, biyoçeşitliliği korumak gibi katkıların yanı sıra, Afrika ekonomilerinin iklim finansmanı ihtiyaçlarını karşılayacak milyarlarca doların kilidini açmak için inanılmaz bir fırsat sunuyor. Fakat Afrika şu anda karbon kredisi potansiyelinin yalnızca küçük bir yüzdesini üretiyor. COP27'de başlatılan yeni Afrika Karbon Piyasaları Girişimi (ACMI), Afrika'nın gönüllü karbon piyasalarına katılımını genişletmeye ve Afrika'da istihdam yaratmaya odaklanıyor. ACMI'nin hedefi; 2030'a kadar yılda 300 milyon; 2050'ye kadar ise 1,5 milyarın üzerinde karbon kredisinin üretilmesi; ve karbon kredilerinden elde edilecek gelirlerle 2030'a kadar 30 milyon, 2050'ye kadar ise 110 milyonun üzerinde istihdam yaratılması. Afrika genelinde gönüllü karbon piyasalarının (VCM'ler) büyümesini desteklemek için 13 eylem programı tanımlayan "Afrika Karbon Piyasaları Girişimi, Yol Hartası raporu: Afrika için karbon piyasalarından yararlanma" Raporu, Kenya, Malavi, Gabon, Nijerya ve Togo dahil olmak üzere çok sayıda Afrika ülkesinin, gönüllü karbon piyasalarını ölçeklendirme konusundaki taahhütlerini duyurmayı amaçlıyor. Girişim, BM desteği ile, İnsanlar ve Gezegen için Küresel Enerji İttifakı (GEAPP), Herkes için Sürdürülebilir Enerji (SEforALL) ve BM Afrika Ekonomik Komisyonu ile işbirliği içinde başlatıldı.

• SUUDİ ARABİSTAN KAMU YATIRIM FONU 2050'DE "NET SIFIR" OLACAK

Suudi Arabistan Kamu Yatırım Fonu 2050 yılında kadar net sıfır emisyona ulaşmayı hedeflediğini dile getirdi. Suudi Arabistan da, bir süredir ekonomisini çeşitlendirmeyi ve petrole bağımlı yapının sonlandırılmasını amaçladığını ifade ediyor. Suudi Arabistan 2030'a kadar elektrik tüketiminin yüzde 50'sini yenilenebilir kaynaklardan elde etmeyi hedefliyor. 2060 hedef ise net sıfır emisyon.

- **BAE VE MISIR DÜNYANIN EN BÜYÜK RÜZGAR ÇİFTLİKLERİNDEN BİRİNİ KURACAK**

Mısır ve Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) imzalanan mutabakat zaptı ile Mısır'da, dünyanın karadaki en büyük rüzgar çiftliklerinden birini kurmak üzere anlaştı. BAE'nin devlet haber ajansı WAM'da yer alan açıklamada mutabakat zaptının BAE'nin yenilenebilir enerji şirketi Masdar, Masdar'ın Mısır'ın başlıca yenilenebilir enerji şirketi Infinity ile oluşturduğu ortak girişim ve Hassan Allam Utilities şirketler arasında imzalandığı ifade edildi. Yeni rüzgar çiftliği tamamlandığında, Mısır'ın 2035'e kadar enerjisinin yüzde 42'sini yenilenebilir kaynaklardan elde etme hedefi doğrultusunda oluşturduğu Yeşil Koridor İnisiyatifi'nin bir parçası olacak. Açıklamada rüzgar çiftliği sayesinde Mısır'ın yıllık doğalgaz masraflarından 5 milyar dolar tasarruf edeceği ifade edildi.

Abdulkadir Selvi

İbre ortak adaydan çoklu adaya mı döndü

Kılıçdaroğlu'nun son dönemdeki çıkışlarını anlayan varsa beri gelsin.

Ekonominin bu denli gündemde olduğu bir sırada 6'lı masanın nelerle uğraştığını izah edebilecek biri varsa ortaya çıksın.

Durumları tam da İstanbul fethedilirken meleklerin cinsiyetini tartışanlara benziyor. Ali Babacan'ın, "Yazılacak metinlerde kullanılacak punto, font, satır aralığı ve marjları belirledikleri" yönündeki açıklamasını nereye oturtmak gerekiyor?

6'lı masa şimdiye kadar 7 kez toplandı. 14 Kasım'da 8'inci toplantıyı yapacaklar. Yapa yapa yazılacak metinlerin puntosunu belirlemeyi başarmışlar. 2023 seçimlerine kadar da satır aralıklarını düzenlerlerse Türkiye'nin bütün sorunlarına çare üretmiş olurlar. Bunlar iktidar olsalar, uluslararası bir kriz karşısında herhalde punto, font ve satır aralığını hazırlayalım derken atı alan Üsküdar'ı geçer.

Belirledikleri punto ile enflasyona, font ile hayat pahalılığına, satır aralığı ile kalkınmaya çare olurlar.

Bunlar hangi gezegende yaşıyorlar, anlayan var mı? Bu kafayla giderlerse Erdoğan seçimlerde bunların hepsini sandığa gömer.

ÇOKLU ADAY

Bu arada artık takip etmekte zorlandığımız bir nokta var. 6'lı masada ibre bir ortak adaya dönüyor, bir ortak aday fikrinden uzaklaşıyor.

1) Kılıçdaroğlu ortak adaylık konusunda bastırıyor ama bir türlü Akşener'in desteğini sağlayamıyor.

2) Kılıçdaroğlu'nun başörtüsü konusundaki çıkışı, bir iletişim felaketi olan ABD ve İngiltere gezileri, cumhurbaşkanı seçilme şansını zayıflatıyor.

3) "Kazanacak aday" formülünü ortaya atan Meral Akşener ise cumhurbaşkanı adayı arayışını sürdürüyor.

4) Kılıçdaroğlu'nun bu performansı, ortak aday formülünü zayıflatırken çoklu aday modelini güçlendiriyor.

5) İYİ Parti Kılıçdaroğlu'nun adaylığına sıcak bakmıyor. Çünkü Kılıçdaroğlu'nun seçimleri kazanamayacağı düşünülüyor. Akşener'in gönlünde Mansur Yavaş yatıyor. Akşener'in Mansur Yavaş'a, "Aday olursanız destekleriz" dediğini yalanlamadı.

6) Akşener İYİ Parti il başkanlarının Mansur Yavaş aday olsun önerisi karşısında, "Ne yapayım... Kolundan tutup aday mı göstereyim?" diye sitem etmişti.

7) 6'lı masa ortak aday göstermediği takdirde Kılıçdaroğlu'nun geri adım atmayacağı ve CHP adayları olarak çıkacağı söyleniyor.

8) İYİ Parti'nin ise Mansur Yavaş'ı aday göstermeye hazırlandığı ifade ediliyor. Aday olduğu takdirde Mansur Yavaş'ın CHP'den istifa etmesi bekleniyor.

BAHÇELİ, MUHALEFETİN HESAPLARINI BOZDU

BAŞÖRTÜSÜYLE ilgili anayasa değişikliği için AK Parti heyetinin HDP'yi ziyareti nedeniyle ellerini ovuşturmanın hevesi kursaklarında kaldı.

"Cumhur İttifakı'nda bir HDP çatlağı oluşturabilir miyiz?" diyenler, pazartesi günü harekete geçtiler. Oysa ziyaret, 2 Kasım Salı günü gerçekleşti.

Peki pazartesi günü fitne ateşini niye yaktılar?

İsterseniz tersinden okuyalım.

Kimi Bahçeli'nin Cumhur İttifakı'nı yıkacağını, kimi erken seçim kararı ilan edeceğini, kimi HDP konusunda AK Parti'ye ultimatom vereceğini bekledi.

Beklediler demem hata olur. HDP ile görüşmenin AK Parti ile MHP arasında bir krize dönüşmesi, Cumhur İttifakı'nın parçalanması, AK Parti ile MHP arasında köprülerin atılması için çaba gösterdiler.

BAHÇELİ TUZAĞI BOZDU

Pazartesini salıya bağlayan gece birilerinin ellerini ovuşturarak beklediğini biliyorum. Ama umduklarının tersi oldu. Tam aksine Cumhur İttifakı bu olaydan güçlenerek çıktı. MHP Lideri oynanan oyunu gördü. HDP çıkışı ile tuzağı bozdu.

1) Kriz tellalları üzülecek ama Bahçeli bu olayda krizsavar gibi görev yaptı.

2) HDP ile her türlü işi çevirenlerin yine HDP üzerinden Cumhur İttifakı'nda çatlak meydana getirme çabaları Bahçeli'nin sağduyulu tavrıyla boşa çıkarıldı. MHP

lideri, “AK Parti heyetinin CHP’yle kurduğu temasa ses çıkarmayanların bizim sırtımızdan HDP’yi dillerine dolamaları müflis ve müfsit bir tavidir” dedi.

3) Bahçeli, “AK Parti heyetinin anayasa değişikliğini görüşmek amacıyla Meclis’te grubu bulunan siyasi partileri ziyaret etmesi de son derece doğal ve doğru bir adımdır” diyerek bundan sonraki süreçte yapılacak temaslara da vize vermiş oldu.

HDP İLE CHP

4) HDP üzerinden Cumhur İttifakı’na tuzak kurulmak istenirken Bahçeli, CHP ile HDP’yi aynı torbaya doldurdu. “Zira bizim gözümüzde HDP neyse CHP’de odur ve aynıdır” dedi.

5) “Bir oy CHP’ye, bir oy HDP’ye” diye kampanya yapanlar, ikide bir “AK Parti HDP ile yeniden bir çözüm süreci başlatacak mı?” diye fitne üretmeyi de ihmal etmiyorlar. AK Parti’nin HDP ile yeni bir çözüm süreci başlatmak gibi bir projesi yok.

DEMİRTAŞ’I BİLE İSYAN ETTİRDİLER

Selahattin Demirtaş, bir süredir muhalefetin akıl hocalığını yapıyor. Cumhurbaşkanı adayı tayin ediyor. 6’lı masa ile HDP’nin ortak cumhurbaşkanı adayı çıkarması için çaba gösteriyor. AK Parti heyetinin HDP’yi ziyareti konusunda muhalefetin sergilediği tavır onu da isyan ettirmiş. “Muhalefet, bu görüşmeden kendine pay çıkarıp meşru siyasetin temsilcisi HDP ile hızlı bir görüşme trafiği başlatacağına, bunu AKP’yi yıpratma ve üstü kapalı şekilde yine HDP’yi kriminalize etme furyasına dönüştürmeyi tercih etti. Gerçekten akıl alır gibi değil” dedi.

Selahattin Demirtaş bu kafadan ne bekliyordu acaba?

Onlar Bahçeli’nin gösterdiği sağduyulu yaklaşımı sergilemekten yoksunlar. Demirtaş, çözüm sürecini başlatan Erdoğan için, “Seni başkan yaptırmayacağız” diye kampanya düzenlemişti. Demirtaş’ın “Başkan” yaptırmak için çalıştığı muhalefet ise HDP ile görüşülmesinden bile rahatsız oluyor. Demirtaş’ın ikilemi ise tam bu noktada önem kazanıyor.

FIKRA BU KADAR KEMAL BEY

Kılıçdaroğlu, Londra seferine çıkarken ne dedi? Temiz para bulmaya gidiyorum dedi. Gitmeden de Türkiye’yi cari açığını kapatmak için uyuşturucu ticareti yapmakla suçladı. Türkiye’yi gri listeden çıkarmayı vaat etti. Ancak bir gazetecinin sorusu üzerine İngiltere’nin gri listede olduğunu bilmediğini söyledi. O zaman fonlar gelmez dedi.

Kemal Bey, iddialı bir geziye çıkıyorsun. Ülkeni gri listeden çıkarmayı vaat ediyorsun. Temiz para getireceğini söylüyorsun. Ama gittiğin ülkenin gri listede olduğunu bilmiyorsun. İnsan Londra uçağına binmeden bir brifing almaz mı? Bu durumda ne denir? Fıkra bu kadar denir ve başka bir şey denilmez...

İbrahim Kahveci

Asıl faiz sorunu dış borçlanmada...

Bundan tam 20 yıl önce... 2002 sonunda ülkemizin toplam dış borcu 131,9 milyar dolardı. Şimdi bu dış borç 444.4 milyar dolar oldu.

Dün Hazine yüzde 10 faizle dolar bazında borçlanma yaptı. Evet, yüzde 10 dolar faizi ödeyeceğiz.

Çok güçlü ülkeyiz, ekonomimiz örnek ülke vs sözleri maalesef borçlanma faizine yansımıyor. Ortada çok ciddi gerçek dışı bir finansal yapımız var.

Ülke yöneticileri her ne kadar ekonomik başarıdan övünseler de bu övünçler sadece sokaktaki vatandaşa işliyor. Bize borç verenler bu kuru lafların hiçbirine kanmıyor ve faizi risklerimize paralel oldukça yüksek tutuyorlar.

***

Hatırlarsanız 'Yerli-Milli' söylemi ile ülkemizin iç borçlanmasını da büyük oranda ABD dolarına yine bu yönetim bağlamıştı.

IMF bile bize "kendi ülkenizde kendi vatandaşlarınızdan kendi paranızla borçlanın" kuralını dayatırken bu yönetim ABD dolarını seçmişti.

Ve bu sayede ödenecek faiz gideri hızla artış göstermiş ve anaparayı bile geçmişti.

Şimdi bu duruma dış borçlar açısından bakalım:

Hazine ve Maliye Bakanlığı verilerine göre önümüzdeki yıllarda toplam 381.7 milyar dolar dış borç ödeyeceğiz. Bu ödemenin 301,2 milyar doları anapara olurken kalan 80,4 milyar doları faiz olacak.

Evet, dış borçlara tam 80,4 milyar dolar faiz ödeyeceğiz.

Kamunun dış borç faiz ödemesi 47,6 milyar dolar olacak. Özel sektör ise 32,8 milyar dolar dış borç faizi ödeyecek.

Burada bir formül vereyim: 80,4 milyar dolar faizin 301,2 milyar dolar anaparaya oranı %26,7 etmektedir. (Burada zaman kısmına girmiyorum, kabaca fikir vermesi açısından bu oranı veriyorum.)

***

2019 yılında dış borç ödeme projeksiyonuna bakınca toplam 427,2 milyar dolarlık ödeme karşımıza çıkıyor. Bu ödemenin 337,3 milyar dolar anapara ve 89,9 milyar doları da faizlerden oluşuyordu.

Ve dış borç faiz yükü %21,0 seviyesindeydi.

Nasıl oldu, ne oldu da ülkemizin dış borç faiz yükü 1/4 oranında arttı?

Kim yaptı bunu?

Kim ülkemizin kaynaklarını aşırı dış borç faizi ile yabancılara aktartıyor?

Bu başarı kime ait?

Burada şu noktayı unutmayalım: Eski borçların düşük faizi nedeniyle aslında artan oran çok daha büyüktür. O nedenle dış borç ödeme projeksiyonunda faiz ödemesinin hem oran hem de tutar olarak artışı ülkemizin geleceği açısından önemli bir sömürge sorunudur.

Umarım içeride bize söylenen uçuyoruz, örnek ülkeyiz salatasını yabancı borç verenler de yerler... Yoksa biz kendi yemeğimizi onlara vermiş oluyoruz.

Afiyet olsun.

09 Kasım 2022, Çarşamba

BAŞYAZI MEHMET BARLAS

PKK ve FETÖ'nün hamisi İsveç'in işi zor

Türkiye'ye PKK'lıları iade edeceğini söylemek için gelen İsveç Başbakanı Ankara'dayken, Başbakan'ın mensubu olduğu parti üyesinin İsveç'te 2018 yılında Abdullah Öcalan ile çekilen bir fotoğrafı gündeme geldi. **"İsveç Başbakanı Türkiye'de ama partisinin üyesi neler çeviriyor"** yorumlarına yol açtı.

Özetleyecek olursak, Finlandiya'nın NATO üyeliği daha muhtemel dururken, İsveç genetik yapısı itibarıyla PKK ve FETÖ'yü bünyesinden atmakta çok zorlanacak. Sonunda başarma ihtimali de çok az.

Bir örnek vermek gerekirse, İsveç'in himaye ettiği FETÖ imamları hakkında Sabah Gazetesi 6 manşet haber yaptı. 6 FETÖ'cü, İsveç'in çeşitli şehirlerinde deşifre edildi. Ancak İsveçli yetkililer bu konuda adeta dut yemiş bülbül gibi davranıyorlar.

***

AVRUPA ÇIRPINDIKÇA BATIYOR

Dünyanın göz göre göre içine sokulduğu kriz derinleşerek devam ediyor. Pandemi sürecinde başlatılan **"sıfırlama"** işlemi başarıyla devam ediyor. Küresel güçler, devletleri ve insanları sıfırlamak için ellerinden geleni yapıyor. Amaçları dünyanın tek hâkimi olmak. Bunun için Avrupa, ABD falan da dinlemiyorlar. Önlerine kim çıkarsa silindir gibi eziyorlar. Avrupa, enerji tedarikçisi olan Rusya'dan koparıldığı için son 50 yılın en büyük krizini yaşıyor.

Sırada ABD var. Amerika içine girdiği 3. Dünya Savaşı senaryosundan bir an evvel çıkmazsa hem ABD hem de dünya için çok kötü olacak. Milyarder **Elon Musk**'ın Twitter'ı almasıyla birlikte küresel çetenin piyasaya sürdüğü senaryo dışında bir hayat olduğu gerçeğinin ortaya çıkma ihtimali doğdu.

Hızla değişen dünyada tek kontrolümüzde olan şey, kafamıza giren bilgilerdir. Bu konuda çok hassas olmalıyız. Özellikle **"küresel medyanın ısrarla tekrarladığı her şeyin yalan olduğu"** gerçeğini hiçbir zaman aklımızdan çıkarmamalıyız.

Mesela Avrupa, içine çekildiği bataklıktan çıkmak için debelenirken daha da çok batıyor. Bütün algıları Rusya düşmanlığıyla bozulan Avrupa, NATO'nun Rusya ile olan sınırını genişletmek için elinden geleni yapıyor. O derece ki yıllardır içlerinde besledikleri PKK'lıları bile feda etmeye hazırlar. Ancak bu o kadar kolay olmuyor.

***

ERDOĞAN ESERDEN ESERE KOŞUYOR

Dünyada bunlar olurken iç siyasette de durum çok fazla değişmiyor.

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** her gün yeni bir açılış yaparken rakipleri ise birbirinin saçını başını yolacak seviyeye geldi. Hasankeyf- Gercüş Tüneli'nin açılışında konuşan Cumhurbaşkanı **Erdoğan**, "**Türkiye'yi küresel krizden ayrıştırma ve hedeflerine doğru yoluna devam ettirme konusundaki çabamızın somut neticelerini yılbaşından itibaren daha iyi görmeye başlayacağız**" dedi.

Evet gerçekten dünyanın girdiği bu derin kriz de 2009'da olduğu gibi **Erdoğan**'ın başarılı hamleleri sayesinde Türkiye'yi yine teğet geçecek gibi duruyor. Türkiye'de, yakın ve orta gelecekte gıda, enerji veya su krizi yok. Çok basit görünse de dünyadan temel farkımız bu.